

Sprawozdanie
z Konferencji Irlandzkiej Prezydencji Unii Europejskiej

www.eu2004.ie

Partycypacja ludzi doświadczonych ubóstwem
Uczestnictwo jest dwukierunkową ulicą

Trzecie Spotkanie Europejskie Ludzi
Doświadczonych Ubóstwem

Palais d'Egmont, Bruksela,
28 – 29 Maja, 2004r

Zorganizowane ze wsparciem finansowym

Komisji Europejskiej

Departament Przeciwdziałania Ubóstwu (the Anti Poverty DPT), Publiczne Usługi Wsparcia Społecznego (Public Service of Social Security), Belgia

I ze wsparciem

Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN)

EAPN

Rue du Congres 37-41

B 1000 Brussels

Wydrukowane wersje tego sprawozdania są dostępne w języku angielskim i francuskim .

Wersje elektroniczne są dostępne w językach: bułgarskim, duńskim, holenderskim, fińskim, niemieckim, greckim, węgierskim, włoskim, polskim, portugalskim, hiszpańskim i szwedzkim.

Sprawozdania są dostępne na stronie internetowej EAPN www.eapn.org

Z wyrazami uznania dla:

Koordynatora programu: Micheline Gerondal

Autora sprawozdania i badania: Margo Gorman

Zdjęcia: Mathias Horemans

Przedmowa wystosowana przez Prezydencję Irlandzką

Jednym z największych wyzwań podjętych przez kraje członkowskie podczas spotkania Rady Europy w Lizbonie w 2000r. było dążenie do zmniejszenia ubóstwa” do roku 2010. Ogólnym, długoterminowym celem nie jest zredukowanie ubóstwa, ale jego wykorzenie. Decydującym znaczeniem w osiągnięciu tego celu jest wykonanie go do roku 2010. Zarówno zmniejszenie obszaru ubóstwa jak tym bardziej jego wykorzenie nie może polegać jedynie na ulepszaniu systemów zabezpieczenia wobec ludzi znajdujących się w sytuacji ubóstwa i wykluczenia społecznego. Należy stanowczo przeciwdziałać przyczynom, które ubóstwo i wykluczenie powodują.

Za pomocą otwartej metody koordynacji kraje członkowskie podejmują wspólne wysiłki, aby sprostować tym wyzwaniom poprzez krajowe plany działania walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Wykorzenie ubóstwa wiąże się nie tylko z zaangażowaniem strony rządowej, ale także z pozytywną reakcją całego społeczeństwa, wraz z wszystkimi zainteresowanymi stronami, które powinny przedstawić swoje warunki i uzyskać prawo do konsultacji.

Niewątpliwie ludzie dotknięci ubóstwem są pod tym względem stronami bezpośrednio zainteresowanymi. To oni doświadczają ubóstwa i doznają cierpienia nim spowodowanego. Są więc uprawnieni do sformułowania wniosków na temat powodów ubóstwa, sposobu w jaki najlepiej temu przeciwdziałać oraz w jakim zakresie powinny zostać określone priorytety w walce z ubóstwem.

Mając na uwadze wyżej wymienione powody Prezydencja Irlandzka miała przyjemność zorganizować konsultacje na poziomie Unii Europejskiej z kluczowymi uczestnikami goszcząc trzecie Spotkanie Ludzi Doświadczonych Ubóstwem 28 i 29 maja 2004, ze wsparciem Komisji Europejskiej i Rządu Belgijskiego oraz Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN).

Chciałabym podziękować wszystkim zaangażowanym za ich wielkie wsparcie w zorganizowaniu spotkania a szczególnie wszystkim uczestnikom, którzy pracowali tak ciężko by przysłużyć się do jego sukcesu. Chciałabym wyrazić specjalne słowa podziękowania uczestnikom z nowych krajów członkowskich w ich pierwszym spotkaniu w rozszerzonej Unii. Wnieśli oni nowy wymiar do dyskusji na ten temat i niewątpliwie przyczynią się do wzmocnienia determinacji by zapewnić wykorzenie ubóstwa, które nadal jest kluczowym priorytetem Unii Europejskiej.

Temat spotkania – „Partycypacja jest dwukierunkową ulicą”, określił zasadnicze znaczenie aktywnego zaangażowania rządów w poszczególnych krajach i w Unii Europejskiej na polu przeciwdziałania ubóstwu oraz uwzględnił opinie i uwagi osób doświadczonych ubóstwem z jednoczesnym podkreśleniem, że ich opinia powinna mieć wpływ na kształtowanie polityki przeciwdziałającej ubóstwu. Tekst przesłania Prezydencji Irlandzkiej Radzie Ministrów w dniach 1–2 czerwca, 2004r., który

odzwierciedla rezultaty dyskusji w zakresie tego tematu, jest powielony w sprawozdaniu.

Sprawozdanie zawiera doskonałą relację wypowiedzi z konferencji. Mamy nadzieję, że będzie ono dostępne w szerokim zakresie ludziom dotkniętym ubóstwem, tym którzy z nimi pracują, rządowi i wszystkim stronom zainteresowanym w Unii Europejskiej.

Jesteśmy ogromnie wdzięczni pani Marie-Jose JACOBS, Ministrowi ds. Rodziny, Solidarności Społecznej i Młodzieży z Luksemburga za to przedsięwzięcie. Prezydencja Luksemburska będzie organizatorem spotkania w przyszłym roku. Powinno to wspomóc kontynuację tej inicjatywy jako ważne roczne wydarzenie w przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

MARY COUGHLAN TD
Minister ds. Społecznych i Rodziny

Zawartość

Część 1: Wstęp

Tło

Refleksje przewodniczącego

Wiadomość Prezydencji Irlandzkiej do Rady Ministrów, Czerwiec 2004

Część 2: Sprawozdanie z Konferencji

Obrady plenarne

Wymiana doświadczeń: sprawozdania z warsztatów

Dialog pomiędzy uczestnikami i panel

Spostrzeżenia końcowe

Refleksja: od teorii do praktyki

Część 3: Badanie

Ankieta

Przykłady

Aneks I: Program

Aneks II: Lista uczestników

Część 1: Wstęp

Tło

Lizbońska Rada Europy (2000) wyraziła konieczność określenia strategii Unii Europejskiej w celu dokonania znaczącego wpływu na wykorzenienie ubóstwa w krajach Unii Europejskiej do roku 2010. Nicejska Rada Europy (grudzień 2000r.) wyznaczyła wspólne cele dla tej strategii. Jednym z wyznaczonych celów jest zmobilizowanie wszystkich stron - łącznie z osobami doświadczającymi ubóstwa – angażując ich w elementy tej strategii.

W odpowiedzi Prezydencja Belgijska (2001) zorganizowała Spotkanie Europejskie ludzi, którzy żyją w obliczu ubóstwa i wykluczenia społecznego. Działanie to było kontynuowane w 2003r. poprzez podobną inicjatywę Prezydencji Greckiej Unii Europejskiej. Spotkania potwierdziły znaczenie partycypacji ludzi doświadczonych ubóstwem w procesie i pokazały, że takie uczestnictwo udoskonala standardy podejmowania decyzji i wdrażania działań. Kontynuując ten proces Prezydencja Irlandzka (2004) zorganizowała trzecie Spotkanie Europejskie Ludzi Doświadczonych Ubóstwem w krajach Unii Europejskiej, ze wsparciem Komisji Europejskiej i rządu belgijskiego. Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) odegrała ważną rolę w dostarczeniu pomocy technicznej i logistycznej organizacjom uczestniczącym w tym spotkaniu.

Trzecie Spotkanie Europejskie Ludzi Doświadczonych Ubóstwem odbyło się zaraz po oficjalnym rozszerzeniu Unii Europejskiej. Prezydencja Irlandzka miała przyjemność przywitać na tym spotkaniu po raz pierwszy delegacje z nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej. Rozszerzenie Unii umożliwiło nawiązanie nowych kontaktów oraz poznanie i uwzględnienie nowych sposobów walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Sprawozdanie Prezydencji Greckiej z drugiego Spotkania Europejskiego Ludzi Doświadczonych Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym z czerwca 2003r. Rady Zatrudnienia i Spraw Społecznych oraz włączyło propozycję, według której: *“Kraje członkowskie wzmacniają swoje starania by wspierać partycypację ludzi doświadczonych ubóstwem na wszystkich poziomach i rozwijać strukturalne sieci”*. Celem trzeciego spotkania był:

“Rozwój kolejnych dróg promowania partycypacji ludzi doświadczonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na wszystkich poziomach i wzmocnienie lub rozwinięcie strukturalne sieci, by ułatwić to zaangażowanie.”

Aby wesprzeć ten cel, Prezydencja Irlandzka, we współpracy z Komitetem ds. Programu Wykluczenia Społecznego i Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN), zdecydowała wykonać badanie by uzyskać informacje w zakresie wymiaru wsparcia dla takich sieci strukturalnych. Badanie miało za zadanie pozyskanie informacji na temat mechanizmów, które mogą spowodować partycypację ludzi doświadczonych ubóstwem i informację o tym, czy byłoby to pomocne w opracowaniu Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej, które są

częścią centralnej Strategii Reintegracji Społecznej Unii Europejskiej. Członkowie Komisji Europejskiej Komitetu ds. Programu Wykluczenia Społecznego i Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) konfrontowały odpowiedzi na poziomie krajowym. Rezultaty tego badania są zawarte w części 3. tego sprawozdania.

Przed trzecim spotkaniem delegacje z różnych państw miały okazję spotkać się by przygotować swój wkład do trzeciego spotkania. Umożliwiło to wzajemne poznanie problemów wynikających z ich lokalnych i krajowych doświadczeń. Pytania i analiza sytuacji, dokonane przez osoby bezpośrednio dotknięte ubóstwem i wykluczeniem społecznym, przyniosły w efekcie wysoki poziom dialogu podczas trzeciego spotkania.

Większość uczestników konferencji to osoby, które żyją w obliczu rzeczywistości ubóstwa i wykluczenia społecznego i którzy zaczęli pracować z innymi z zamiarem poprawienia swojej sytuacji oraz sytuacji swoich rodzin i wspólnot. Pomędzy uczestnikami spotkania znajdowali się przedstawiciele organizacji pozarządowych, działających na rzecz przeciwdziałania ubóstwu oraz pracownicy socjalni. Na spotkaniu byli obecni przedstawiciele instytucji Unii Europejskiej i członkowie Komitetu ds. Wsparcia Społecznego oraz Komitetu ds. Programu Wykluczenia Społecznego.

Spotkanie Europejskie Ludzi Doświadczonych Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym nie jest substytutem dla pracy wielu organizacji i sieci, które istnieją po to by bronić interesów ludzi doświadczonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Jest to raczej dowodem uznania, na poziomie Prezydencji Unii Europejskiej, wartości „głosu” ludzi doświadczonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ilustracją znaczenia ich zaangażowania w struktury sieci, które ułatwiają ich zaangażowanie w społeczeństwie.

Refleksje przewodniczącego

Trzy Europejskie Spotkania Ludzi Doświadczonych Ubóstwem przeniosły obywateli europejskich znajdujących się na samym dole na samą górę, z marginesów do samego centrum - z mieszkań w wieżowcach, obozowisk, hoteli, z zakątków ulic, z zapomnianych wiosek i samotnych miejsc do pałacu Palais d'Egmont, w którym spotykają się europejscy mężowie stanu. Reprezentują oni potencjalnie rewolucyjny proces. Trzecie spotkanie w maju 2004 pokazało postęp od czasu dwóch poprzednich spotkań, ale również wykazało ile jeszcze może zostać osiągnięte.

Czego oczekiwałem przed spotkaniem? Zastanawiałem się nad długą historią ubóstwa jako problemu politycznego w Europie: systemy prawne dla ubogich, badania ubóstwa pod koniec XIX wieku; rozwój państwa opiekuńczego w połowie poprzedniego stulecia; później odkrycie porażek państw opiekuńczych; ponowne odkrycie ubóstwa w latach 60, we wczesnych latach integracji europejskiej. Traktat Rzymski, który zainicjował integrację europejską, nie wspominał ubóstwa ani wykluczenia społecznego, ale recesja i „kryzys państwa opiekuńczego” w latach 70 najprawdopodobniej sprawiły, że Unia Europejska musiała przyjąć ten fakt do wiadomości i podjąć jakieś działania w tym zakresie.

Do lat 70 ubóstwo trafiło do narodowych programów tylko w kilku krajach. Od tamtego czasu stało się elementem programowym większości krajów a przez lata ubóstwo lub wykluczenie społeczne stawały się problemem o coraz większej wadze w programie europejskim. Jest to rezultatem inicjatywy i wytrwałości kluczowych osób w centrum unijnego projektu. Dla krajów Unii Europejskiej i możliwe, że również dla innych, instytucje Unii Europejskiej odgrywały ważną rolę w podejmowaniu dyskusji na temat ubóstwa i podejmowaniu odpowiednich działań, przez co osiągnęły stały, chociaż wolny postęp.

Początkiem były trzy europejskie „programy ubóstwa”. W duchu tamtych czasów, pierwszy i drugi Europejski Program Ubóstwa w latach 70 i 80 nakładał obowiązek znacznej poprawy na inicjatywy lokalne oraz na samych ubogich. Problem postrzegano jako brak koordynacji (państwowej i lokalnej polityki i usług); rozwiązaniem była mobilizacja na poziomie lokalnym, włączająca partycypację osób ubogich. Skromne granty pokrywały koszty. Pod koniec lat 80 odkrycie „nowego ubóstwa”, zagrożenia dla najsłabszych oraz zdanie sobie sprawy, że istnieją złe prognozy pod względem społecznym dla realizacji Wspólnego Rynku i reorganizacji przemysłowej, przyczyniło się do zmiany poglądów. Rok 1989 był punktem przełomowym w polityce Europy centralnej i środkowej: w historycznym momencie „siła ludzi” przejęła kontrolę nad państwem. Rok ten był również punktem zwrotnym polityki społecznej Unii Europejskiej. „Wykluczenie społeczne” przyjęte zostało jako nowe określenie, a zainteresowanie przeniosło się na politykę państwową i jej porażkę w zapobieganiu zjawisku wykluczenia społecznego. W trzecim programie Unii Europejskiej „Ubóstwo III” ideał partycypacji ubogich został zachowany, ale nacisk został przeniesiony na rolę agencji rządowych na poziomie regionalnym i lokalnym i na ich rolę w podejmowaniu skoordynowanych i efektywnych działań zwalczających wykluczenie społeczne, z udziałem partnerów społecznych. Akcent przeniesiony został na poszczególne kraje.

Po trzecim programie (Ubóstwo III) nastąpiła przerwa i kompetencje Unii Europejskiej w adresowaniu ubóstwa zostały zakwestionowane. Problem ten został rozwiązany, gdy Traktat Amsterdamski w 1997r. formalnie pozwolił Radzie Europejskiej na zachęcanie do współpracy pomiędzy krajami członkowskimi w zakresie „wykluczenia społecznego”. Pozwoliło to na przyjęcie na Radzie Lizbońskiej w 2000r. celu wywarcia znaczącego wpływu na wyeliminowanie ubóstwa i osiągnięcia większej spójności społecznej, a na Radzie Nicejskiej, w tym samym roku, na podjęcie decyzji o nowej inicjatywie Narodowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej (NAPs/inclusion) zachęcającej wszystkie kraje członkowskie do przyjęcia proaktywnej, zaplanowanej i całościowej polityki mówienia o reintegracji społecznej. Rok 2001 zapoczątkował ten proces w skali Unii Europejskiej. W tym samym roku miało miejsce pierwsze Europejskie Spotkanie Ludzi Doświadczających Ubóstwa.

W ciągu 30 lat podejście do osób doświadczających ubóstwa w krajach europejskich zmieniło się z traktowania **przedmiotowego**, jako uczestników w lokalnych projektach w zakresie ubóstwa, na traktowanie **podmiotowe** z równorzędnym uczestnictwem w konferencjach na poziomie Unii Europejskiej na temat krajowej i europejskiej polityki w zakresie ubóstwa.

Było dla mnie zaszczytem przewodniczyć trzeciemu Europejskiemu Spotkaniu Ludzi Doświadczonych Ubóstwem a także pracować przed, w trakcie i po spotkaniu z Prezydencją Irlandzką i z przedstawicielami komitetu organizacyjnego, pod przewodnictwem EAPN'u, których zaangażowanie przyczyniło się do zorganizowania spotkania w sposób zapewniający jak największą korzyść jego uczestnikom. Było także dla mnie zaszczytem spotkać ministrów Irlandii, Belgii i Luksemburga oraz urzędników Komisji, którzy wykazali się osobistym zaangażowaniem w konsultacjach i dialogu dotyczącym ubóstwa w Europie. Nie mniejszym zaszczytem było poznanie ludzi doświadczonych ubóstwem - uczestników spotkania, którzy dzielili się ze sobą, z organizatorami i zaproszonymi gośćmi swoimi doświadczeniami, obawami, cierpieniami i zdobytą wiedzą jak i również tym, czego mogą nauczyć i czego my możemy nauczyć się od nich na temat ubóstwa oraz co można i powinno zostać zrobione.

Według mnie, na tym spotkaniu, zostały poruszone trzy główne tematy. Każdy z nich pokazał już uzyskane osiągnięcia, ale także to, co jeszcze pozostaje do zrealizowania. Te trzy tematy odpowiadają trzem poziomom działania:

1) Uznanie doświadczeń i poglądów osób doświadczających ubóstwa:

Osobiste Doświadczenie Ubóstwa: Nawet poinformowani, o najlepszych intencjach politycy nie są w stanie stworzyć programów i praktyk zwalczających ubóstwo i wykluczenie społeczne, jeśli nie wiedzą jak to jest być biednym. Jedynymi osobami, które mogą im to opowiedzieć są sami ubodzy. Europejskie Spotkania Ludzi Doświadczających Ubóstwa okazują, że jest to możliwe do zrealizowania. Podczas ostatniego Spotkania usłyszeliśmy żywe opisy wielu aspektów ubóstwa doświadczanego w dzisiejszych czasach. Zawsze są nowe tematy. Wspomniano konsekwencje wolnego rynku i mniej wrażliwych władz, reprezentujących usługi użyteczności publicznej, takie jak zaopatrzenie w wodę i elektryczność. Brak dostępu do nowych technologii jest postrzegany jako nowa forma ubóstwa wśród dzieci. Słyszeliśmy również o porwaniach i

wykorzystywaniu ludzi młodych poza granicami – nowym i groźnym europejskim rynku ludzi. Były także „dobre wiadomości” - inicjatywy osób ubogich i osób z nimi współdziałających, respektujących ich prawa i wybory.

2) Formalne rozwiązania umożliwiające uczestnictwo osób ubogich w tworzeniu polityki na poziomie krajowym:

Konsultacje na poziomie krajowym: Znakomite badanie załączone do tego sprawozdania pokazuje wielką różnorodność mechanizmów promowania partycypacji osób ubogich w tworzeniu polityki na poziomie krajowym. Ministrowie obecni na spotkaniu mogli przedstawić raporty na temat inicjatyw w swoich krajach podjętych w celu umożliwienia państwu wysłuchanie głosów „z dołu”. Uzyskane informacje mogą zostać wykorzystane przy planowaniu państwowym, a następnie poddane dyskusji i działaniom podczas spotkań Rady Europy. Terminologia i systemy konsultacji różnią się w zależności od kraju. W Irlandii i Belgii istnieją „umowy partnerskie” z partnerami społecznymi - organizacjami działającymi na rzecz osób ubogich oraz organizacjami przez nich stworzonymi; w Luksemburgu organizacje pozarządowe wywalczyły sobie prawo połączenia się z Radą Najwyższą (*Conceil Superieur*); we Francji od roku 1998 istnieje Narodowa Rada Walki z Wykluczeniem (*Conseil National de Lutte contre les Exclusions*), a w tym roku Francuski Narodowy Plan Działania zawiera informacje dla społeczeństwa na temat walki z wykluczeniem; w Danii istnieje „Rada dla Grup Zagrożonych Wykluczeniem”. Inicjatywy te mogłyby być naśladowane w wielu innych państwach.

Jednakże wszystkie tego typu systemy konsultacji stwarzają problemy uczestnikom Spotkania. Czasem konsultacja konsumencka służy potrzebom ludzi zamożnych a nie biednych. Nawet konsultacja w zakresie zabezpieczenia społecznego może skutkować w udogodnieniach dla silniejszych a nie najsłabszych. W jakim zakresie mogą osoby ubogie być wysłuchane, niezależnie od organizacji działających na rzecz ubóstwa? Jak duża jest tolerancja dla osób organizujących kampanie i „osób stwarzających problemy” nawet, jeśli mają sprawiedliwy cel?

Ponadto, narodowe mechanizmy komunikacji i konsultacji i współpraca z rządami krajowymi dostarczają środków łączących ludzi doświadczających ubóstwa z europejskim systemem tworzenia polityki. Rządy są głównymi aktorami na europejskiej scenie.

3) Potrzeba działań uzupełniających na poziomie Unii Europejskiej:

Działania na poziomie Unii Europejskiej: Jak wyżej zasugerowałem, rola instytucji Unii Europejskiej, zainteresowanych sprawami społecznymi, jest postrzegana jako szczytna i postępową w sprawach dotyczących sfery ubóstwa, co wpłynęło na rozwój na poziomie państwowym. Inicjatywy europejskie w zakresie wykluczenia społecznego są dopuszczane dzięki istniejącym traktatom i są przewidziane w szkicu Konstytucji Europejskiej. Otwarta Metoda Koordynacji w sposób, w jaki jest stosowana w związku z Narodowymi Planami Działania na rzecz Reintegracji Społecznej już zaczęła przynosić zyski osobom ubogim w całej Europie. Jednakże Unia Europejska głównie zainteresowana jest sprawami

ekonomicznymi a zainteresowanie sprawami społecznymi jest na drugim miejscu. Z tego powodu, nie tylko osoby ubogie, ale również ministrowie ds. społecznych, zarówno na poziomie narodowym jak i europejskim, znajdują się w niekorzystnej sytuacji. Pomimo napięć pomiędzy polityką i ruchami społecznymi, politycy i działacze społeczni muszą współdziałać. Dlatego też, jest to w interesie osób ubogich, aby członkowie rządu, którzy są zainteresowani problemem ubóstwa, otrzymali wsparcie w rywalizacji z ministrami zainteresowanymi innymi problemami. Przeprowadzanie reform społecznych jest skomplikowane: w polityce reformatorzy znajdują się pośrodku. Ministrowie, obecni na naszym Spotkaniu, obiecali przekazać wiadomości ze spotkania Radzie Europy i prasie w celu dalszych zmian w ich rządach i w Radzie.

Musimy mieć nadzieję, że im większy jest ruch na tej dwukierunkowej ulicy konsultacji politycznych i dyskusji na temat ubóstwa, tym bardziej ci, którzy wydają się iść w przeciwnym kierunku mogą osiągnąć wspólny cel. Aby to się zdarzyło musimy oczekiwać kolejnych Europejskich Spotkań Ludzi Doświadczających Ubóstwa.

Séamus Ó Cinnéide
Jean Monnet Profesor Europejskiej Polityki Społecznej
National University of Ireland Maynooth

Wiadomość od Prezydencji Irlandzkiej dla Rady Ministrów. Czerwiec 2004

Prezydencja Irlandzka, ze wsparciem Komisji Europejskiej oraz we współpracy z rządem belgijskim i Europejską Siecią Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN), zorganizowała trzecie Spotkanie Europejskie Ludzi Doświadczonych Ubóstwem, które miało miejsce w Brukseli 28 i 29 maja 2004. Z tego Spotkania nasunęły się następujące kluczowe przesłania:

Skuteczne uczestnictwo ludzi dotkniętych ubóstwem rozwija się w kontekście wysiłków krajów członkowskich, by osiągnąć cele wyznaczone w Lizbonie, według których decydujące znaczenie ma wykorzenienie ubóstwa i osiągnięcie większej spójności społecznej. Istnieje dużo przykładów dobrych praktyk pod tym względem w krajach członkowskich.

Priorytetem teraz jest kolejnie rozszerzenie zakresu i wzmocnienie procesu:

1. Wdrożenie i późniejszy rozwój Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej (NAPs/inclusion) jest najważniejszą częścią procesu. Plany te okazały się skuteczne w podtrzymywaniu tematu wykorzenienie ubóstwa na górze porządku dziennego zarówno na poziomie narodowym jak i Unii Europejskiej i nadały rozmachu w zakresie partycypacji wszystkich zainteresowanych. Ludzie dotknięci ubóstwem są stronami zainteresowanymi i powinni być zaangażowani w proces.

2. Aby była skuteczna, partycypacja powinna być dobrze zorganizowana i dobrze wsparta. Reprezentuje ona kluczową inwestycję społeczną poprzez swój wkład w osiągnięciu celów wyznaczonych w Krajowych Planach Działania na rzecz Integracji Społecznej (NAPs/inclusion) i większą spójność społeczną.
3. Partycypacja jest dwukierunkową ulicą. Wzajemność ze strony rządu jest niezbędna i wymaga otwartości i skutecznego działania by progresywnie zastosować określone wyzwania. Dlatego powinno się angażować partycypację w monitoring i ocenę wdrażania planów, łącznie z posługiwaniem się wskaźnikami do mierzenia progresu na poziomie krajowym i wykonać porównania z innymi krajami członkowskimi. Wymiana informacji, doświadczenia i dobrych praktyk pomiędzy 25 krajami członkowskimi jest kluczowym elementem Otwartej Metody Koordynacji, nie tylko dla rządów, ale dla wszystkich uczestników, szczególnie dla tych, którzy doświadczają ubóstwa. Oni powinni wiedzieć, co jest możliwe w wykorzenianiu ubóstwa poprzez zapoznanie się z osiągnięciami innych krajów członkowskich pod względem ekonomicznym i innych okoliczności. Zatrzaszczyć się należy o to, by w zaproponowanym trendzie nie zmniejszać, ale ulepszać skuteczność takich wymian na poziomie kształtowania polityki.
4. Powody ubóstwa są kompleksowe i zróżnicowane. Głosy wszystkich różnorodnych grup, które doświadczają ubóstwa muszą być wysłuchane. Grupy zidentyfikowane podczas konferencji, jako potrzebujące specjalnego wsparcia, to przede wszystkim migranci, mniejszości etniczne, ofiary handlu, szczególnie dzieci oraz ci, którzy żyją w warunkach poniżej standardowych, bezdomni, niepełnosprawni, samotni rodzice.
5. Wieloobliczowa natura ubóstwa wymaga odpowiedzi licznych ministrów, łącznie z tymi, którzy ponoszą odpowiedzialność za zdrowie, edukację, mieszkalnictwo, sprawiedliwość, sprawy rodzinne i finanse.
6. Źródłem ubóstwa jest również dyskryminacja. Ludzie dotknięci ubóstwem są dobrze zorientowani, by zidentyfikować źródła dyskryminacji i sposoby ich rozwiązania. Partycypacja tych ludzi w środkach zapobiegawczych by przeciwdziałać dyskryminacji powinna być promowana.

Prezydencja Irlandzka podkreśliła następujące opinie:

- Kraje członkowskie
Powinny zbudować i pogłębić partycypację ludzi doświadczonych ubóstwem na wszystkich poziomach, w partnerstwie ze wszystkimi innymi stronami zainteresowanymi w działaniach by sprostować wyzwaniu osiągnięcia silnego wpływu na wykorzenienie ubóstwa oraz przyczynienia się do wzmocnienia spójności społecznej.
- Kraje członkowskie i Komisja
Powinny zapewnić by ludzie dotknięci ubóstwem osiągnęli znaczące zaangażowanie w monitoringu i ocenie procesu wdrożenia Krajowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej (NAPs/inclusion) oraz w przygotowaniu

przyszłych planów i że potrzeba skutecznego ułatwiania tej partycypacji jest brana pod uwagę w całościowym procesie Otwartej Metody Koordynacji, szczególnie w związku z Krajowym Planem Działania na rzecz Integracji Społecznej (*NAPs/inclusion*).

- Komisja Europejska
Powinna zapewnić by interesy ludzi doświadczających ubóstwa były całkowicie brane pod uwagę w debacie przyszłości Funduszy Strukturalnych oraz w przeglądzie programu spraw Polityki Społecznej.

Prezydencja Irlandzka przyjmuje z zadowoleniem zobowiązanie Luksemburga, ogłoszone podczas spotkania, by zabezpieczyć środki finansowe dla tego rodzaju spotkania w Brukseli podczas swojej Prezydencji w 2005r. i ponawia propozycję Prezydencji Greckiej dla Rady Ministrów w 2003r., że Komisja Europejska i sukcesywne prezydencje Unii Europejskiej powinny ustanowić środki finansowe do zorganizowania spotkania jako część programu rocznej pracy (jak Roczny Okrągły Stół).

Część 2: Sprawozdanie z Konferencji

Otwarcie obrad plenarnych

Przewodniczący:

Prof. Seamus O' Cinneide, University of Maynooth, Irlandia

Kluczowi wykładowcy:

- **Gerry Mangan, Przedstawiciel Prezydencji Irlandzkiej**
- **Maria Arena, Minister Integracji Społecznej, Polityki Wielkich Miast, Równości Szans i Funkcji Publicznej, Belgia**
- **Marie-Josée Jacobs, Minister ds. Rodziny, Solidarności Społecznej i Młodzieży, Luksemburg**
- **Odile Quintin, Główny Dyrektor ds. Społecznych i Zatrudnienia, Komisja Europejska**
- **Isabelle Leborgne, Stowarzyszenie Międzynarodowych Społecznych i Ekonomicznych Działań Partnerskich (*Association Action Partenariat International Economique et Social*), uczestnik drugiego spotkania**

Przewodniczący, **Profesor Seamus O' Cinneide**, otworzył trzecie spotkanie w imieniu Prezydencji Irlandzkiej. Przypomniał zebranym długą historię pracy na rzecz walki z ubóstwem w Europie.

„Ze względu na dominację zagadnień ekonomicznych na rynku globalnym łatwo jest wypowiadać się cynicznie o Europie Socjalnej, ale w ciągu ostatnich 30 lat Europa zwróciła również uwagę na ubóstwo i zapewniła podjęcie działań, aby zrekompensować ubóstwo w Europie”.

Profesor powitał głównych mówców i wszystkich uczestników i zachęcił ich do wejścia w otwarty dialog i owocne wymiany doświadczeń w następujących dniach.

Gerry Mangan, Przedstawiciel Prezydencji Irlandzkiej powitał uczestników w imieniu Ministra Mary Coughlan, T.D., Ministerstwa ds. Społecznych i Rodziny, która poprosiła go o przekazanie najlepszych życzeń dla uczestników spotkania oraz wyraziła nadzieję, że spotkanie wywrze znaczący wpływ przede wszystkim w dyskusjach podsumowujących oraz zaangażowanie i wywarcie decydującego wpływu na zlikwidowanie ubóstwa do roku 2010, jak zostało ustalone przez Radę Europejską. Od maja 2004 cel ten jest wspólny również dla 10 nowych krajów członkowskich i pan Mangan szczególnie serdecznie powitał przedstawicieli z nowych krajów członkowskich. Przemawiał w imieniu pani minister Mary Coughlan, (T.D.), z Ministerstwa ds. Społecznych i Rodziny:

„Obecnie wdrażane Krajowe Plany Działania na rzecz Reintegracji Społecznej pokazują kompleksowość zadań wykorzeniania ubóstwa. Problem ten wymaga zaangażowania nie tylko przedstawicieli rządów, ale również przedstawicieli całego społeczeństwa. Moje doświadczenie w rozwoju Krajowego Planu Działania na rzecz

Integracji Społecznej (*NAPs/incl*) w Irlandii wykazało ile różnych grup jest niezbędnych do stworzenia i wdrożenia planów. Należą do nich przedstawiciele uczelni i eksperci, którzy analizują możliwe rozwiązania, a także partnerzy społeczni tacy jak pracodawcy i związki zawodowe. Konieczne jest wsparcie społeczeństwa obywatelskiego. Wsparcie organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób doświadczających ubóstwa jest szczególnie ważne, ponieważ wyjątkowo dobrze rozumieją te zagadnienia. EAPN jest dobrym przedstawicielem tych grup. Kierownictwo rządu jest również wymagane, przede wszystkim ministrów do spraw społecznych, jak i międzynarodowa solidarność i wsparcie przez Unię Europejską i Komisję Europejską. Przede wszystkim potrzebujemy zaangażowania ludzi, którzy doświadczają ubóstwa, którzy wiedzą jak to jest być biednym, którzy znają przyczyny ubóstwa, którego doświadczają i znają rodzaje rozwiązań, które wyeliminują ubóstwo i pozwolą im uzyskać taką jakość życia, którą reszta z nas uznaje za oczywistą. Dlatego też to spotkanie jest tak ważną częścią zaangażowania się w ten proces. Jesteśmy szczególnie wdzięczni Belgii za jej ciągłe zaangażowanie i wsparcie tego procesu. Prezydencja Irlandzka jest zadowolona, że może zagwarantować kontynuację tego procesu. Jeżeli rzeczywiście mamy zlikwidować ubóstwo, musimy słuchać ludzi doświadczonych ubóstwem. Pani minister Mary Coughlan chętnie poinformuje swoich ministerialnych kolegów o rezultatach spotkania i ma nadzieję na jasne i mocne przesłanie, które będzie mogła im przedstawić.”

Pani minister Marie Arena uznała trzecie spotkanie za ważne dla procesu partycypacji, który musi być trwały i wrażliwy na potrzeby i aspiracje ludzi doświadczających ubóstwa.

“To trzecie spotkanie jest sygnałem potrzeby organizowania corocznych wydarzeń. Istnieje ubóstwo pod względem finansowym, ale również w dostępie do edukacji i nowych technologii.”

„Istnieje wiele działań, które są realizowane przez Narodowe Plany Działania na rzecz Integracji Społecznej i muszą one zostać wzmocnione. Europa Socjalna nie jest abstrakcyjną koncepcją, jest walką na wielu poziomach, która powinna zostać uwidoczniiona. Aby uwidocznić tą pracę trzeba pokazać jak funkcjonuje Socjalna Europa i musimy mówić o tym głośno. Musi istnieć komunikacja, która umożliwi kontakt z oddolnymi działaniami. Musimy się upewnić, że w Socjalnej Europie dbamy o podstawowe potrzeby za pomocą systemów opieki społecznej, które zapewniają każdemu miejsce w społeczeństwie.”

„Kiedy mamy trudności w wywiązaniu się z celów wyznaczonych w Lizbonie są tacy, którzy mówią, że powinniśmy zaprzestać walki. Ja twierdzę, że musimy odnowić i wzmocnić nasze wysiłki. Musimy zrobić więcej niż tylko pomóc ludziom wyjść z ubóstwa; musimy upewnić się, że ludzie nie będą zagrożeni ubóstwem. Powiązania z innymi ministerstwami na poziomie krajowym, takie jak powiązanie z Ministerstwem Równych Szans w Belgii, są również ważnym elementem sukcesu.”

Pani minister Maria Arena pogratulowała organizatorom otwartego ducha dialogu tego trzeciego spotkania i powiedziała, że czeka na przesłania na zebranie Rady. Podkreśliła ważną rolę wszystkich uczestników w przekazaniu tych przesłań do wszystkich reprezentowanych krajów.

Pani minister Jacobs rozpoczęła mówiąc, że uczestnictwo w tym trzecim spotkaniu jest dla niej zaszczytem. Nawiązała do raportu z drugiego spotkania, które opisuje proces partycypacji jako wymagający od osób podejmujących decyzje prawdziwej umiejętności słuchania. Minister Jacobs zaprezentowała swoje przekonania dotyczące wartości słuchania i spotykania się.

- “Słucha się lepiej, gdy osoby mówiące utrzymują bezpośredni kontakt wzrokowy
- Jakość polityki wzrasta, gdy włącza się ekspertyzę osób, które są bezpośrednio z nią związane”

”Jako minister Solidarności Społecznej zawsze spotykałam się z osobami, na które bezpośrednio wpłyną działania, za które jestem odpowiedzialna. Oczywiście rozmiar Luksemburga ułatwia takie spotkania!”

Pani minister Jacobs następnie przedstawiła niektóre główne zasady zilustrowane przykładami:

W dzisiejszym społeczeństwie polityka socjalna, szczególnie polityka integracji społecznej, nie opiera się na zasadzie dobroczynności, ale na wzajemnych zobowiązaniach. Zaangażowanie społeczeństwa w promowanie dostępu do godnych warunków życia dla wszystkich powinno wiązać się z zaangażowaniem poszczególnych osób, aby podjąć niezbędny wysiłek, żeby ten dostęp zrealizować. Zasada wzajemnych zobowiązań daje godność ludziom pozbawionym zasobów: daje im status podmiotów, którym się pomaga. Raport opublikowany po drugim spotkaniu przedstawia to bardzo jasno, gdy mówi:

„Partycypacja jest prawem a nie przysługą”.

W tym momencie chciałabym przywołać wniosek Rady Europy z marca 2004, który wydaje się być szczególnie ważny w kontekście, który zgromadził nas tu dzisiaj. Rada Europy zaprasza kraje członkowskie do tworzenia ”Partnerstw na rzecz reform”. Partnerstwa te powinny zaangażować społeczeństwo obywatelskie w promocję działań, które pozwolą zrealizować Strategię Lizbońską. Na poziomie polityki społecznej partnerstwa te powinny podjąć wysiłek, aby wzmocnić aktywne zaangażowanie obywateli w tworzenie Europy Socjalnej. Jeśli zaproszenie Rady Europy zostanie przyjęte takie partnerstwa powstaną na poziomie narodowym, we wszystkich krajach członkowskich. Jestem pewna, że te partnerstwa zainteresują was!.

Partnerstwo pomiędzy wszystkimi uczestnikami zakłada aktywny udział wszystkich obywateli – to oznacza was. Jeżeli pozwolicie przedstawię specyficzny przypadek Luksemburga: 6 maja 2004r. weszła w życie nowa ustawa, która daje organizacjom pozarządowym walczącym z ubóstwem i wykluczeniem społecznym prawo do bycia członkami Rady Najwyższej (*Conseil Supérieur*), która doradza w sprawach polityki. To symbolizuje zmianę w polityce w stronę szerszego udziału społeczeństwa obywatelskiego.

Oczywiście ten krok, który angażuje udział ludzi doświadczających ubóstwa przez organizacje, które ich reprezentują może zawieść tych, którzy żądają bezpośredniego udziału. Moja odpowiedź na to przypomina, że nasza demokracja opiera się na reprezentacji. Te organizacje, które reprezentują osoby ubogie są sojusznikami, którzy budują mosty pomiędzy ludźmi doświadczającymi ubóstwa i władzą obywatelską. Władze Luksemburga są skłonne wziąć pod uwagę ich przesłania.

Życzę wam owocnej pracy i chciałabym dać obietnicę na przyszłość. Luksemburg bardzo chętnie zorganizuje czwarte spotkanie podczas swojego przewodnictwa w duchu wsparcia i kooperacji podobnego do tego w trzecim spotkaniu, włączając EAPN, rząd belgijski i Komisję Europejską.

Pani Quintin rozpoczęła od stwierdzenia, że trzecie spotkanie symbolizuje zaangażowanie Unii Europejskiej w zwalczaniu ubóstwa, które jest jednym z największych wyzwań stojących przed systemami opieki socjalnej i które wskazuje, że europejskie podejście do reform tych systemów łączy wszystkie wymiary opieki socjalnej. Ale ta reforma może odnieść sukces tylko wtedy, jeśli osoby doświadczające ubóstwa biorą aktywny udział w walce z wykluczeniem. Europa Socjalna powinna przynosić korzyści wszystkim, zarówno przez tworzenie zatrudnienia jak i walkę z wykluczeniem. Nie miałyby to sensu, gdyby istniała tylko dla przedsiębiorstw i polityków.

Od momentu, kiedy w grudniu 2000r. Europa zdecydowała skoordynować krajowe polityki w walce z wykluczeniem, przyjęła ważny cel: zaangażowanie i mobilizację wszystkich uczestników, zaczynając od ludzi, którzy żyją w sytuacji ubóstwa. Karta zasadniczych praw stanowi prawo do życia w godności z wystarczającymi środkami i zakwaterowaniem dla wszystkich, ale również prawo do dostępnej opieki zdrowotnej i edukacji. Zaangażowanie osób włączonych w walkę z ubóstwem, szczególnie na poziomie lokalnym, jest logiczną konsekwencją prawa do godności.

Czas, kiedy polityka była tworzona przez kilku urzędników, którzy wiedzieli co jest najlepsze, zmienił się. Dzisiaj, głos osób bezpośrednio zainteresowanych staje się ważniejszy przy decyzjach politycznych. Przykład tego został pokazany podczas pierwszego seminarium w sprawie wyników recenzji w zakresie wykluczenia społecznego, które miało miejsce w kwietniu w Sztokholmie, Szwecji. To pokazało, że plany przygotowane przez lokalne stowarzyszenia były ważnym elementem lokalnych strategii w walce z wykluczeniem społecznym, ale bardzo wiele trzeba jeszcze zrobić, aby stworzyć ustrukturyzowane sposoby zapewnienia partycypacji osób doświadczających ubóstwa. Jednakże, jest zachęcające, że od czasu przygotowania Narodowych Planów Działania na 2003r. wiele krajów wzmocniło uczestnictwo osób wykluczonych i konsultacje z organizacjami pozarządowymi, które ich reprezentują.

Podczas gdy istnieje jeszcze tendencja, że niektóre Krajowe Plany Działania są tylko opisowymi raportami a nie prawdziwie strategicznymi planami działania, plany na rok 2003 pokazują, że wiele krajów członkowskich jest gotowych wzmocnić walkę z wykluczeniem poprzez bardziej zintegrowane podejście i z bardziej ambitnymi celami. Niektórzy ponadto odnieśli sukces w zredukowaniu liczby osób w sytuacji długotrwałego ubóstwa.

Spowolnienie gospodarki i wzrost bezrobocia w niektórych krajach doprowadziły do zwiększenia liczby osób zagrożonych ubóstwem, szczególnie wśród grup najbardziej narażonych; a problemy ze zdrowiem psychicznym, alkoholizm i uzależnienie od narkotyków dalej naznaczają i osłabiają nasze społeczeństwa. Te lokalne sytuacje uzasadniają integrację walki z wykluczeniem społecznym w bardziej globalnym zakresie, gdzie modernizacja i reformy systemów opieki społecznej są połączone z podejściem, które nastawione jest bezpośrednio na grupy doświadczające największych trudności. Na poziomie europejskim ten proces integracji "streamlining" wspólnych celów w reformie systemów emerytalnych, w walce z wykluczeniem społecznym, w modernizacji systemów opieki zdrowotnej już się rozpoczął i zakończy się w roku 2006.

10 nowych krajów członkowskich zaprezentuje swoje pierwsze Narodowe Plany Działania pod koniec lipca a dzięki temu spotkaniu te „plany działania” mogą stać się bliższe podstawowym potrzebom osób doświadczających ubóstwa. W nowych krajach członkowskich, gdzie społeczeństwo obywatelskie jest nadal bardzo często niedostatecznie zorganizowane i rozwinięte, tworzenie pierwszych planów działania powinno zachęcić osoby tworzące politykę do stawiania większych wyzwań. Poprzednie spotkania pokazały jak istotne jest posiadanie wystarczających zasobów finansowych i ludzkich do zapewnienia udziału osób znajdujących się w sytuacji ubóstwa do przeciwdziałania ubóstwu. Jest również ważne przeznaczyć odpowiednią ilość czasu na partycypację i zbudować wzajemne zaufanie i szacunek pomiędzy różnymi uczestnikami.

Mamy nadzieję, że organizacje pozarządowe wzmocnią się za pomocą tego procesu, który zobowiązuje każdego z nas do zastanowienia się nad strategiami walki z wykluczeniem, do wyznaczania celów i uczestnictwa w ich wdrażaniu. Europejska strategia przeciwko wykluczeniu społecznemu zobowiązuje nas do przejścia do następnego etapu. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego nie mogą być po prostu źródłem protestów. W czasie gdy projekt nowej konstytucji Unii Europejskiej określa politykę społeczną jako jeden z trzech filarów demokracji europejskiej powinni stać się uczestnikami rozwoju polityki społecznej.

Pani Leborgne rozpoczęła swoje przesłanie od uczestników drugiego spotkania ludzi doświadczających ubóstwa przypomnieniem 10 nowych krajów członkowskich, które przynoszą falę optymizmu i wyzwań dla nowej Europy 25 krajów. W 15 pozostałych krajach członkowskich Narodowe Plany Działania na lata 2003-2005 znajdują się już w fazie oceny ich efektywności. Trzecie spotkanie przenosi nas na inne terytorium, ale opiera się również na pracy dwóch poprzednich spotkań.

“Na poprzednim spotkaniu stwierdziliśmy nasz brak umiejętności wdrażania Narodowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej, które dla wielu z nas były nieznanym narzędziem. Nauczyliśmy się zachowywać pewien dystans, który pozwala na wykonanie analizy i równocześnie spełnienie naszego obowiązku bycia świadkami tych spotkań pomimo realnych trudności.

Mam mocne wspomnienie tej woli, aby wytrwać w naszej pracy, odkryć, zrozumieć jak działa partycypacja i znaleźć środki i narzędzia niezbędne, aby stała się efektywna w walce z ubóstwem. Na sesji zamykającej w zeszłym roku czuliśmy się

dumni i silni dzięki pracy wykonywanej w godności, trudności i jasności, ale również byliśmy świadomi drogi, którą jeszcze musimy przebyć.

Zdaliśmy sobie sprawę, że nasza praca nie odbywa się tylko „między nami”, ale musi zostać zintegrowana z działalnością w każdym kraju członkowskim i kontekście Socjalnej Europy. Zaprosiliśmy polityków i partnerów ekonomicznych, aby zaangażowali się w dialog z nami na nowym poziomie. Członkowie tego spotkania pokazują nam ubóstwo ze strony życiowych doświadczeń. Mamy do odegrania rolę w demokracji „partycypacyjnej”. Poprzez organizowanie i strukturyzowanie informacji i propozycji z trzeciego spotkania, będziemy w stanie utworzyć niezbędne partnerstwa z osobami tworzącymi politykę europejską i poszczególnych krajów członkowskich.

Istnieją zachęcające sygnały. Pod koniec czerwca w moim kraju, we Francji, minister ds. walki z ubóstwem i wykluczeniem zorganizował krajową konferencję nt. walki z wykluczeniem i integracji. Poprzedzone to zostało czterema grupami roboczymi omawiającymi poniższe tematy:

1. Być uczestnikiem w projekcie
2. Dostęp do praw
3. Bezdомność
4. Zakwaterowanie

Rząd zobowiązał się wystosować komunikat do ogółu społeczeństwa o walce z wykluczeniem i zostało to zawarte we francuskim Narodowym Planie Działania. Te przykłady są typowe dla wielu innych osób w innych krajach członkowskich i reprezentują pozytywny efekt partycypacji zakorzeniony na poziomie lokalnym.

Chciałabym przekazać wam przesłanie nadziei, szczególnie dla nowoprzybyłych:

Pan Monnet, ojciec założyciel Europy, powiedział: „Nie łączymy krajów, łączymy ludzi”:

Przed rozpoczęciem warsztatów chciałabym ponowić podziękowania dla EAPN, jego prezesa i całego zespołu za ciężką pracę przy organizowaniu tych spotkań. EAPN przedstawia ludzką twarz ubóstwa w Europie. Chciałabym również podziękować Prezydencji Irlandzkiej za jej wsparcie i za ducha partnerstwa ze strony reprezentantów politycznych, którzy biorą udział w spotkaniu. Chciałabym podkreślić ważną rolę tłumaczy pomagających nam zrozumieć siebie nawzajem. Na koniec chciałabym powitać każdego z was. Każdy z was jest ambasadorem swojego kraju i jestem pewna, że jesteście z tego dumni.”

Dzielenie się doświadczeniem: Raporty z warsztatów

1. Warsztat niebieski

Przewodniczący: Peter Kelly, Szkocki Związek Ubóstwa (*Scottish Poverty Alliance*)

Sekretarz: Danielle Dierckx, Belgia

Trener: Geza Gosztonyi, Węgry

1.1 Proces partycypacji:

Warsztat ten badał uważnie proces partycypacji, szczególnie na poziomie lokalnym i krajowym. W ramach wymiany doświadczeń badano związki między dyskryminacją społeczną i ekonomiczną.

Związki między dyskryminacją społeczną i ekonomiczną
“Prosimy tylko o własne prawa. Kiedy otrzymuje się zgodę, nie oznacza to, że ma się prawa. Zanim powstała Unia Europejska, Romowie poruszali się po tym obszarze i mieliśmy mniej problemów niż teraz” Uczestnik z Włoch
“Sytuacja się pogarsza, a legislacja staje się bardziej restrykcyjna. Mam wątpliwości co do rozwoju prawodawstwa. Czujemy się wykluczeni i odrzuceni. Gdy państwo przyjmuje migrantów, to tylko w celu ich wykorzystania.” Uczestnik z Hiszpanii
“Pracuję z Romami w Hiszpanii. Jesteśmy mniejszością etniczną w Europie i wszędzie jesteśmy odrzucani z ekonomicznego, społecznego i kulturowego punktu widzenia. Po powiększeniu UE będziemy dużą mniejszością w Europie.” Uczestnik z Hiszpanii
„Spędziłem 20 lat w więzieniu we Włoszech. Trudno jest brać aktywny udział w obecnym społeczeństwie. Czasami czuję się naprawdę zagubiony. Teraz pracuję z byłymi więźniami i uczę ich jak się integrować. Nie powinno się tylko wymagać od rządów. Powinniśmy również pracować nad informowaniem. Czasami mamy do czynienia z byłymi więźniami czy uzależnionymi, ale przede wszystkim są oni ludźmi. Powinniśmy lobbować najpierw na najniższych szczeblach administracji. Służby cywilne muszą rozumieć ludzi, znaczenie partycypacji.” Uczestnik z Włoch

Jednym z najważniejszych zagadnień, które ujawniły się w trakcie dyskusji na podstawie bezpośrednich doświadczeń uczestników warsztatu był brak równej partycypacji. Brak głosu w polityce jest najbardziej ekstremalny w przypadku osób poszukujących azylu, uchodźców, migrujących pracowników i osób z mniejszościowych grup etnicznych. Niepowodzenie w zapewnieniu partycypacji mniejszościom w Europie, na przykład 12 milionom rdzennych Romów, jest główną barierą jakiegokolwiek postępu w ich partycypacji. Podczas warsztatu analizowano, w jaki sposób ludzie doświadczający ubóstwa i wykluczenie są wykluczani nie tylko z polityki. Na przykład osoby doświadczające ekstremalnej dyskryminacji są bardziej

narażeni na pobyt w więzieniu. Badano również związki między dyskryminacją a szerszą partycypacją w społeczeństwie obywatelskim, podsumowane w jednym zdaniu przez jednego z uczestników – “mamy prawo istnieć, mamy prawo do obywatelstwa, ale te prawa nie znajdują odzwierciedlenia w codziennym życiu.” Przykład dobrych praktyk z Hiszpanii pokazał jak organizowanie kampanii może zbliżyć ludzi w celu przezwyciężenia frustracji.

Przykład dobrych praktyk z Hiszpanii   “Aqui vivo; aqui voto” (Tutaj żyję, tutaj głosuję)   Nasza akcja miała cykl działań żądających: ▪ zmian prawnych▪ pełnej partycypacji obcokrajowców jako legalnych mieszkańców kraju, Skontaktowaliśmy ze sobą obcokrajowców i polityków i zorganizowaliśmy przyciemnione urny wyborcze.   Sprawiło to, że akcja stała się widoczna w mediach z nagłówkami mówiącymi: 6000 migrantów odmówiono prawa do głosowania.

1.2 Przykład polityki partycypacji w Finlandii

Związki między środkami zwalczania ubóstwa i dyskryminacji a szerszym udziałem w społeczeństwie obywatelskim były dalej omawiane w dyskusji na temat wyników badania mechanizmów strukturalnych. W celu ukierunkowania dyskusji podano przykład struktury wspierającej partycypację w Finlandii.

W Finlandii rząd połączył środki zwalczania ubóstwa oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego w rządowym Programie Polityki Partycypacji Społecznej, który jest jednym z czterech Programów Polityki na lata 2003-2007. To jest projekt narodowej demokracji, który został zapoczątkowany w celu zachęcenia do partycypacji społecznej i wzmocnienia funkcjonującej demokracji. Jego zadaniem jest zwiększenie szans partycypacji społecznej i wyborczej oraz pogłębienie edukacji na temat demokracji jak również wzmocnienie demokracji przedstawicielskiej. Wyjątkowa uwaga zostanie poświęcona integracji młodych, słabo wykształconych ludzi o niskich zarobkach, którzy już zostali wykluczeni społecznie, albo są wykluczeniem zagrożeni.

Maija Pulli, **Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö (TVY) – Narodowa Organizacja Współpracy Bezrobotnych w Finlandii** - zaprezentowała niektóre z problemów zaistniałych podczas wdrażania tego programu. Nowe możliwości, na przykład wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w formie telewizji cyfrowej, nie są dostępne dla osób bez pieniędzy. Rząd mówi o nowych wyzwaniach; chce naradzać się z obywatelami; chce wzrostu liczebności osób głosujących i będących członkami partii. Poszukuje on nowych form partycypacji: od lokalnych do globalnych. Organizowana jest edukacja i praca na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Istnieje jednakże niebezpieczeństwo: “Używają oni pięknych słów, ale to tylko słowa.” Muszą się wyłonić konkretne i zauważalne działania, jeśli ta polityka ma odnieść sukces.

1.3 Poszerzenie UE

Możliwość powiązania programu przeciwdziałania ubóstwu z ruchami na rzecz wzrostu zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego jest wzmocniana poprzez szanse pojawiające się w związku z poszerzeniem UE. Istnieje potrzeba głębszej analizy i jasnego programu działania, ponieważ można zauważyć rozczarowanie szybkością zachodzących zmian, szczególnie w nowych krajach członkowskich.

Doświadczenia struktur i organizacji
“Ludzie w Bułgarii są rozczarowani wzrostem ubóstwa i brakiem postępu w partycypacji. Głównym sukcesem jest członkostwo w EAPN.” Uczestnik z Bułgarii
“Wzmacniamy sieci poprzez reprezentowanie ludzi dotkniętych ubóstwem w komitetach, np. w dziedzinie praw użytkowników. Kiedy byłam członkiem takiego komitetu, zbierałam dużo informacji i przekazywałam je innym matkom. To jest sposób reprezentowania samych siebie.” Uczestnik z Francji
“Wzmacniamy partycypację poprzez pracę w mniejszych grupach. W naszej sieci mamy dziesięć grup. Wiele osób samych doświadczyło wykluczenia. Zaczynamy z takimi grupami, a potem przechodzimy do połączeń z większymi grupami. Wtedy możemy rozpocząć lobbing. Może to działać, gdy połączenia są wzmacniane, tak że mamy dobry system informacji i komunikacji z dołu oraz z góry.” Uczestnik z Wielkiej Brytanii
“Jeżeli zabieram głos to zakłócam ich spokój. Jeżeli występujemy publicznie musimy mówić to, co oni chcieliby usłyszeć. Kiedy oni tworzą pracę dla nas, jest to tylko cykl słabo płatnych zadań, które nie prowadzą do prawdziwego zatrudnienia. Jest to błędne koło, od jednego szkolenia do drugiego. Powinniśmy prosić co najmniej o dłuższe kontrakty. Pracodawcy mogą nas rekrutować ponosząc niewielkie koszty, ale gdzie jest ich odpowiedzialność?” Uczestnik z Francji
“Potrzebujemy ujednoczenia wskaźników!! Organizacje pozarządowe nie mówią jednym głosem. Chodzi o zmierzenie partycypacji. Potrzebna jest ocena Narodowych Planów Działania. Szkoda, że nie ma tu przedstawiciela francuskiego ministerstwa odpowiedzialnego za spójność społeczną”. Uczestnik z Francji
“Chciałbym, aby spotkania takie jak to odbyły się w każdym kraju na poziomie krajowym, aby wpłynąć na Narodowe Plany Działania na rzecz Integracji Społecznej.” Uczestnik z Włoch

1.4 Tworzenie sieci przy uwzględnieniu podejścia oddolnego:

Ogólne komentarze stwierdzały, że brak partycypacji był najbardziej zauważalny w miejscach, w których brakuje powiązań ze strukturami rządowymi. Uczestnicy stwierdzili, że pozytywną cechą jest to, iż rządy uznały partycypację za nieuniknioną. Partycypacja i mobilizacja są częścią programu politycznego, który czyni ciągłość możliwą. Odbyła się solidna dyskusja na temat sposobów organizowania się, aby wzmocnić głos ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uczestnicy z Francji opisali, w jaki sposób to osiągnąć, wykorzystując „oddolne” podejście, które podtrzymuje partycypację.

Dyskusja na temat struktury odniosła się również do różnych poziomów władzy, które muszą zostać zintegrowane. W niektórych krajach, na przykład we Francji i w Niemczech, poziom regionalny jest bardzo ważny. Było już trochę doświadczeń w tworzeniu partycypacji tam gdzie istnieją struktury, ale zatopiły się w systemie biurokratycznym. Istniało także pozytywne doświadczenie w drugiej rundzie Krajowych Planów Działania. Partycypacja była większa, bardziej zdawano sobie sprawę z wagi widoczności i przejrzystości działań oraz wzajemnego dialogu.

2. Raport: Warsztat zielony

Przewodniczący: Léopold Vereecken, EAPN Belgia
Sekretarz: Justyna Wilga, ATD
Trener: Clara Fonseca, EAPN

2.1. Od doświadczenia do rozpowszechniania

Główny temat warsztatu oparty był na obrazie ubóstwa, który chcemy przedstawić, a dyskusja koncentrowała się na następujących kluczowych pytaniach:

- Jak rozpowszechniać informacje i komu?
- Jak przedstawić przeżyte przez nas doświadczenia władzom i jak się do nich odwoływać?
- W jaki sposób polepszyć nasze życie?

Grupa z Belgii opisała model, w którym osoby doświadczające ubóstwa, które ucierpiały z powodu prywatyzacji usług energetycznych, zmobilizowały efektywne lobby, działające na poziomie lokalnym, flamandzkim, federalnym oraz europejskim. Tysiące ludzi przyczyniło się do przedstawienia pozycji politykom. Projekt stwierdza, że dyrektywa UE dotycząca prywatyzacji usług energetycznych, sprawia, iż osoby ubogie są bardziej dotknięte tym problemem. Odcięcie elektryczności jest pierwszym etapem wykluczenia społecznego. Jest oczywiste, że niemożliwe jest aktywne uczestnictwo w społeczeństwie bez dostępu do energii. Polityka prywatyzacji energii może pomóc przedsiębiorcom, niektórzy z nich unikną nawet płacenia podatków. Problem prywatyzacji usług publicznych wyłonił się jako główny temat, pokazując, że polityka europejska może powodować efekty uboczne w postaci zwiększenia ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Model mobilizacji

Projekt "Ubóstwo i energia", wspierany przez belgijską sieć przeciwdziałania ubóstwu, organizuje osoby dotknięte ubóstwem w celu walki o prawo do energii. Rozpoczęło się od grupy kobiet w Turnhout, którym odcięto dostęp do elektryczności lub gazu i nabrało rozpędu na obszarze Flandrii. Projekt odniósł bezpośredni skutek: elektryczność nie jest już odcinana w trybie natychmiastowym; nie może tego dokonać pojedynczy dostawca; jest to poddawane procesowi prawnemu. Biorąc pod uwagę te rezultaty, rozgłos medialny i zainteresowanie ze strony polityków, zaangażowane osoby czują się zmotywowane do uczestnictwa w spotkaniach. Agent ds. rozwoju wspólnoty jest odpowiedzialny za to, iż ludzie są zaangażowani we wszystkie

aspekty kampanii, potrafi ich zjednoczyć i służy jako osoba pośrednicząca w kontaktach:

Współpraca jest tego warta:

- Stworzono połączenia z innymi organizacjami działającymi w tej samej sprawie
- Wszystkie kontakty z partnerami uwzględniają uczestnictwo grupy docelowej
- Żądania wysuwane w projekcie są również prezentowane ekspertom w celu zapewnienia naukowego uzasadnienia
- Rezultaty projektu są szeroko rozprzestrzeniane. Przedstawicielstwa różnych usług pożytku publicznego proszą o sesje informacyjne
- Projekt umożliwia dialog z osobami ze świata polityki

Agent ds. Rozwoju Wspólnoty: Mieke Clymans PRISO, Steunpunt, Turnhout, Belgia

Wielu uczestników miało podobne doświadczenia i opisywało, w jaki sposób odcięcie prądu lub gazu doprowadziło do bezdomności i rozpadu rodziny. Na przykład jeden z uczestników z Danii stał się bezdomny z powodu niemożności zapłacenia rachunku za elektryczność. Problem z piciem przeistoczył się w alkoholizm i doprowadził do rozpadu jego rodziny. Na Litwie 6-7% wzrost podatku VAT na ogrzewanie również powoduje problem niemożliwości zapłacenia rachunku.

Odcięcie energii: Przeżyte doświadczenie
“W Polsce nie tylko organizacje pozarządowe mają problem z opłaceniem elektryczności, nawet kolej często doświadcza odcięć prądu. Obecną praktyką jest zamykanie mniejszych linii. To generuje bezrobocie.” Uczestnik z Polski
“Ponieważ państwo jest jedynym dostawcą, może nakładać bardzo wysoki podatek na ponowne podłączenie elektryczności.” Uczestnik z Portugalii
“Po odcięciu, koszt ponownego przyłączenia jest olbrzymi.” Uczestnik z Polski
“Wraz z prywatyzacją wodociągów, sytuacja w obozach Romów jeszcze się pogorszy.” Uczestnik z Portugalii
“Kiedy żyje się z minimalnej pomocy socjalnej z dorastającymi dziećmi, trudno jest opłacić energię.” Uczestnik z Holandii
“W Belgii jest 5 ministrów odpowiedzialnych za energię; trudno się z nimi skontaktować, zwrócić ich uwagę. Oni wszyscy mają swoje własne domy, więc nie podzielają naszych doświadczeń.” Uczestnik z Belgii

Kampania dotycząca usług publicznych była podobna do kampanii na temat zatrudnienia przeprowadzonej przez Fundację Barka w Polsce. Uczestnicy mówili o wartości wsparcia, szkoleń, edukacji i szans zatrudnienia. Błędne koło można odwrócić gdy istnieją szanse i wsparcie w samoorganizowaniu się. Jednakże szanse są często zbyt krótkofalowe, by spowodować długofalowe rezultaty.

Tworzenie szans zatrudnienia i szkoleń

“Rozmawiamy z władzami w celu przedstawienia im rezultatów naszej pracy. Pokazujemy im jak się uczymy, uczestniczymy w terapii (dla alkoholików), jak poprzez pracę zmieniamy nasze życie. Pokazujemy, że jesteśmy w stanie zadbać o siebie. Wielu ministrów widziało naszą szkołę i naszą pracę. Nie wierzą mi, że jestem alkoholikiem i przezwyciężam poważne problemy. Nawet ja nie potrafiłem sobie wyobrazić, że po 6 latach będę się uczył i zdobędę dyplom. Świadectwo naszego życia sprawia, że jesteśmy wiarygodni w oczach władz, a nasze doświadczenie pomogło przygotować ustawodawstwo, przede wszystkim w zakresie zatrudnienia socjalnego (spółdzielnie socjalne). Da to organizacjom pozarządowym środki, aby rozwijać ducha przedsiębiorczości wśród ludzi dotkniętych ubóstwem. Organizacje, dzięki uprzywilejowanemu statusowi, będą mogły stworzyć szanse zatrudnienia i szkoleń.”

Uczestnik z Polski

2.2 Prawo do podstawowych usług

Istnieje niebezpieczeństwo, że schematy bezpieczeństwa socjalnego staną się bardziej formą dobroczynności, podczas gdy inna polityka wzmacniać będzie wzrastającą przepaść w ubóstwie. Ma to efekt wzmacniania dualizacji w Europie. Co można zrobić, aby zagwarantować podstawowe usługi? Bez podstawowych udogodnień partycypacja jest niemożliwa. Jasnym przykładem opartym na doświadczeniach z warsztatu, są ograniczenia mobilności Europejczyków, w szczególności, gdy tak ograniczone są udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Prawo do usług i wsparcia – nie dobroczynność

“W Finlandii zagwarantowane jest prawo do mieszkania, opieki zdrowotnej, edukacji i informacji, ale nadal istnieje problem 10% bezrobocia, które jest jeszcze wyższe wśród imigrantów nie mówiących po fińsku. Nie mogą oni uczyć się ani być informowani. Nauka fińskiego jest trudna, ale chcemy zintegrować się ze społecznością. Co możemy zrobić, aby bezpieczeństwo socjalne nie stało się dobroczynnością dla imigrantów?”

Uczestnik z Finlandii

“Byłem uzależniony od alkoholu, ale nie da się “utopić smutków”. Teraz jestem uzależniony od ‘Kofoed’s Skole’, ponieważ pomogła mi poprawić swoje życie.”

Uczestnik z Danii

“Byłem uzależniony od heroiny, ale teraz dzięki Barce od roku mam pracę.”

Uczestnik z Polski

2.3 Struktura i organizacja

Uczestnicy warsztatu wyrażali swoje reakcje na badanie mechanizmów strukturalnych. Wykorzystali przykład usług na rzecz walki przeciwko ubóstwu w

Belgii w celu skoncentrowania dyskusji. Władze stworzyły tę inicjatywę jako środek konsultacji ze stowarzyszeniami. Partycypacja jest główną metodą pracy.

“Przywiązujemy dużą wagę do słowa pisanego. Na zakończenie każdego spotkania weryfikujemy, czy dobrze zrozumieliśmy, to co zostało napisane. Spisane dokumenty są tak ważne, ponieważ umożliwiają uczestnikom przekazywanie treści i pracy innym. Nasze dyskusje są otwarte dla profesjonalistów (w dziedzinie zdrowia i budownictwa) i dla innych, na przykład osób ze stowarzyszeń lokatorów. Szkolimy ludzi w czytaniu i rozumieniu. Robimy to do takiego stopnia, że eksperci prawni są często zdziwieni adekwatnością pytań zadawanych przez osoby w sytuacji wykluczenia. Co dwa lata przygotowujemy raport, który musi zostać skomentowany przez rząd.”

Z uzyskanego doświadczenia wynika, że potrzebujemy:

- Pisemnego protokołu spotkań
- Szansy stworzenia sieci i organizowania spotkań
- Dialogu (rzadkość ze strony władz) opartego na wzajemnej wymianie, a nie na dobroczynności
- Gwarancji, że osoby wykluczone będą mieć możliwość wyrazić się i być usłyszanyymi
- Szkoleń

Inni uczestnicy wyrazili to doświadczenie w dyskusji.

Struktury i Organizacja: Głos doświadczenia
“Musimy łączyć się w sieci i znaleźć partnerów, którzy potrafią być słyszalni, na przykład związki i prasa. Akcje i partnerstwa mają efekt kuli śniegowej.”
“Współpraca różnorodna, na przykład osób wykluczonych z uniwersytetami w celu przygotowania żądań i projektów.”
“Osoby wykluczone mogą mieć wizerunek siebie jako osób aktywnych, zdolnych do podejmowania inicjatyw zmieniających ich życie, potrafią wyrażać siebie w ramach stowarzyszeń, podejmować projekty z innymi grupami, brać udział w szkoleniach, itd.”
“Mamy warsztat zatrudnienia, gdzie dzielimy się doświadczeniami z rynku zatrudnienia, prowadzimy również dyskusje z przedstawicielami związków zawodowych, przedsiębiorstwami. Treść tych debat jest uważnie notowana, czytana ponownie i zatwierdzana do stworzenia ostatecznego raportu. To zadanie wymaga czasu, tak jak i konsultacje z partnerami, ale jest to konieczne.” Uczestnik z Belgii
“W Portugalii stworzenie sieci w celu upominania się o własne prawa jest trudne. Rządy obcinają granty dla sieci aby je osłabić. Nie żądamy za dużo, aby nie stracić grantów.” Uczestnik z Portugalii
“Nasz projekt jest finansowany przez władze flamandzkie, które nie obcinają grantów, ponieważ prowadzimy z nimi dialog. My decydujemy o temacie. Większość pracy wykonywana jest przez wolontariuszy, na przykład wizyty u osób ubogich.” Uczestnik z Belgii

3. Raport Warsztat pomarańczowy

Przewodniczący: Robin Hanan, EAPN Irlandia
Sekretarz: Josée Goris, Belgia
Trener: Klaus Boehlke, Niemcy

3.1 Czynniki Sukcesu

Doświadczenie osób uczestniczących w warsztacie podkreśliło, jak powiększa się ubóstwo w Europie, podczas gdy wzrasta ogólne bogactwo. Pomimo to schematy ochrony socjalnej są słabsze i mniej efektywne. W tym kontekście warto postawić pytanie czy rozmowa o partycypacji ma sens?

Partycypacja nadal jest ważna w celu utrzymania ubóstwa w programie polityki oraz jako środek zwiększania świadomości, aby można było podjąć działania na poziomie strukturalnym. Udana partycypacja jest wtedy, gdy widać twoją pracę. Z drugiej strony nie wystarczy partycypacja, aby poprawić socjalne środki zaradcze lub politykę, jeżeli nie są wdrażane.

Główne punkty dyskusji:

- Jednym z ważnych czynników sukcesu jest widoczność organizacji i akcji. Niektóre przykłady to spotkania uliczne, dossiers, broszury, akcje i demonstracje.
- Ważne jest podtrzymywanie stałego nacisku na rząd, na przykład poprzez regularne wysyłanie poczty do czasu wypełnienia zobowiązania.
- Kolejnym czynnikiem sukcesu jest połączenie sił i stworzenie sieci podobnych organizacji, które mają wspólny cel.
- Współpraca z innymi organizacjami, takimi jak związki zawodowe, jest również czynnikiem sukcesu.
- Lobbying i wywieranie wpływu na polityków.

Z wymian podczas warsztatu wynika, że w niektórych krajach wybrani przedstawiciele przerywają dialog ze stowarzyszeniami. Nie chcą sobie słuchać, co mają do powiedzenia obywatele, a twierdzą, że interesują się sprawami społecznymi. Grupa zdecydowała, że ta kwestia jest centralnym problemem do dyskusji podczas obrad plenarnych.

3.2 Sieci na rzecz partycypacji

Prezentacja wyników badania na temat mechanizmów strukturalnych wykorzystwała jako przykład przypadek z Irlandii. W Irlandii istnieje 10 narodowych sieci, które mają formalne związki z rządem w zakresie wdrażania Irlandzkiej Strategii Przeciwdziałania Ubóstwu. Każda z nich jest autonomiczna, posiada status organizacji pozarządowej i otrzymuje fundusze rządowe. Są one również zobowiązane wspierać lokalne działania przeciwko ubóstwu i wywierać wpływ na politykę za pośrednictwem swoich członków, uwzględniając lokalizację geograficzną i interesy wspólnot i ludzi żyjących w ubóstwie. Jedna z sieci koncentruje się na specyficznych potrzebach samotnych rodziców.

Samotni rodzice i dzieci: sprawa nadrzędna

Maria Creighton jest członkiem-wolontariuszem lokalnej grupy wsparcia dla samotnych rodziców. Przedstawiła prezentację opisującą, w jaki sposób sieci w Irlandii włączają partycypację osób bezpośrednio doświadczonych, na podstawie "OPEN", sieci samotnych rodziców w Irlandii, której jest prezesem. "Przesłanie, które chciałabym dzisiaj przekazać jest takie, że jeśli da się szanse samotnym rodzicom, wykorzystamy je. Chcemy niezależności ekonomicznej a przede wszystkim chcemy uznania różnorodności rodzin. Jesteśmy prawdziwymi rodzinami. Założeniem sieci jest danie możliwości spotkania grupom w celu wymiany informacji, organizowania szkoleń i uzyskania wsparcia. Zawsze mieliśmy etos samopomocy. Samotni rodzice prowadzą grupy lokalne, a wszystkie osoby z zarządu również są samotnymi rodzicami. W moim przypadku, byłam bezrobotna i opiekowałam się bardzo małym dzieckiem. Sieć zdobyła fundusze z programu INTEGRA I sześcioro z nas było w stanie wziąć udział w programie szkoleniowym. OPEN zagwarantowało opiekę nad dziećmi I pokryło koszty podróży. Bez tego nie byłabym w stanie uczestniczyć w tym szkoleniu. To był pierwszy i ostatni raz, gdy jakkolwiek organizacja udzieliła mi takiego wsparcia, jakiego potrzebują samotni rodzice."

"Wiele krajów europejskich posiada wysoko rozwiniętą politykę. Niestety, nie jest tak w przypadku Grecji."

Uczestnik z Grecji

"Również w Szwecji trudno jest być samotnym rodzicem, ale otrzymujemy dużo wsparcia, które jest dla nas bardzo pomocne. Łatwo jest znaleźć opiekę dla dziecka. Jako samotni rodzice możemy też zostać w domu przez 18 miesięcy otrzymując pensję. Mamy również dodatkowy zasiłek co miesiąc, prawo do obniżonego czynszu i finansowego wsparcia rodziny. W tym wypadku jesteśmy bardzo uprzywilejowani, ale nadal jest bardzo wiele dzieci, które cierpią z powodu ubóstwa."

Uczestnik ze Szwecji

3.3 Zasoby materialne

Jednym z podstawowych warunków sukcesu w procesie partycypacji jest to, że pewna liczba grup posiada zasoby materialne, aby zaangażować się w taki proces. Wsparcie, na przykład w postaci polepszenia miejsc opieki nad dziećmi lub dostępny transport, umożliwiłoby samotnym rodzicom wzrost poziomu partycypacji. Osoby migrujące są również wykluczone z partycypacji z powodu wymagań administracyjnych. Biurokratyczne procedury, przez które muszą przejść, aby uzyskać papiery i legalny status są długie i skomplikowane, pochłaniają ich energię. Również tutaj nie ma miejsca na partycypację. Dzieci są szczególnie narażone. Wsparcie dla osób i grup, które gotowe są podejmować inicjatywy, mogłoby zapobiec wpadaniu tych osób w pułapkę permanentnego ubóstwa.

Partycypacja i finansowanie

“Partycypacja i zasoby są ze sobą połączone. Jeśli chcemy długofalowo walczyć z ubóstwem nie możemy mieć systemu finansowania opartego na projektach. Mamy partnerstwa na rzecz walki z ubóstwem i jeśli jesteśmy traktowani poważnie na poziomie europejskim, adekwatne fundusze powinny spłynąć, aż do momentu, w którym będziemy wreszcie mogli wyeliminować problem.”

Uczestnik z Niemiec

3.4 Łamanie praw człowieka

Mężczyzna z Bułgarii, którego dziecko zostało uprowadzone przedstawił poruszającą prezentację o ubóstwie jako łamaniu praw człowieka, które może prowadzić do narażenia dzieci na zjawisko handlu ludźmi. Gdy zostają uprowadzone dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem, nie są podejmowane żadne działania na poziomie europejskim. Uczestnicy warsztatu zgodzili się zgłosić problem na sesji końcowej.

Handel ludźmi

Ubóstwo jest wykorzystywane przez dobrze zorganizowane, skorumpowane i przestępcze siły w społeczeństwie. Osobiste świadectwo ojca podkreśliło narażenie dzieci żyjących w ubóstwie. Jego dziecko, Savesin, zostało zabrane z ulicy przed ich domem, gdy miało siedem lat. Po kilku latach desperackich poszukiwań w Bułgarii, zdecydował się podjąć strajk głodowy przed biurami Unii Europejskiej w Brukseli, aby podkreślić brak działań na poziomie państwowym i potrzebę działań w sprawie handlu dziećmi na poziomie europejskim.

“Policja w Bułgarii nie zrobiła nic, a kiedy rozpocząłem własne prywatne śledztwo, byli temu przeciwni i powiedzieli, że mogę narazić moje dziecko. Savesin w moim języku oznacza nadzieję i on teraz jest symbolem nadziei dla wszystkich dzieci, które zostały uprowadzone.”

3.5. Kontakt z osobami tworzącymi politykę i projektowanie polityki

Jednym z kluczowych warunków partycypacji i osiągnięcia sukcesu przez proces partycypacji jest gotowość polityków do włączenia się do dialogu. Kilka delegacji obecnych tutaj deklaruje, że nie ma możliwości dojścia do osób tworzących politykę. Dystansują się od stowarzyszeń, torpedują ich zamiary i nadal odmawiają zajmowania się “ich sprawami”. Warsztat omawiał sposoby nawiązywania kontaktów z politykami, aby bardziej aktywnie angażowali się w dyskusje z ludźmi doświadczającymi ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uzgodniono, że panel powinien zostać poproszony o skomentowanie jak to osiągnąć.

Zaangażowanie w tworzenie polityki

Szacuje się, że w Grecji około pół miliona ludzi jest niepełnosprawnych, z czego 63% stało się niepełnosprawnymi, głównie w wyniku wypadków drogowych. Wielu z nich to osoby młode. Wykorzystując inicjatywę EQUAL, przewodziliśmy partnerstwu 16 organizacji w Grecji. Głównym celem był wzrost partycypacji osób niepełnosprawnych fizycznie, ponieważ istniała bardzo niewielka ustrukturyzowana partycypacja.

Było to szerokie partnerstwo, wliczając krajowy kanał telewizji greckiej,

które miało rozległą kampanię w mediach na temat niepełnosprawności fizycznej i dostępności. 85% publicznych budynków w Grecji jest niedostępna dla niepełnosprawnych. Stowarzyszenia i ruchy ludzi niepełnosprawnych były zaangażowane nie tylko we wdrażanie, ale również we wspólne projektowanie działań. Partycypacja organizacji działających oddolnie miała uczynić różnicę. Ten rodzaj spojrzenia z dołu jest dobrym sposobem przeciwdziałania naszym stereotypom. Działania powinny być podjęte na najniższym poziomie i rozpowszechnione na wszystkich poziomach.

Polityki europejskie przeciwko wykluczeniu społecznemu to „miękkie prawodawstwo”. Otwarta Metoda Koordynacji stara się, aby kraje członkowskie wzięły odpowiedzialność za reintegrację społeczną, ale zostawia to ich dobrej woli. Uczestnicy warsztatu są za tym, aby upewnić się, że walka z wykluczeniem społecznym zostanie zagwarantowana w „twardym” prawodawstwie, które sprawi, że kraje członkowskie ponoszą odpowiedzialność. Istnieje również potrzeba pracy nad wspólnymi standardami w Europie, na przykład standardami dotyczącymi minimalnego dochodu. Część tej pracy musi mieć miejsce na poziomie europejskim.

Zostało uzgodnione, w jaki sposób uzyskać europejską rezolucję, która wzmocniłaby świat wolontarystycznych działań i organizacji pozarządowych. Konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych przy równoczesnym zachowaniu autonomii.

4. Warsztat fioletowy

Przewodniczący: Philip Lonegren, Szwecja

Sekretarz: Laura Calvanelli, Włochy

Trener: Marja Hermans, Belgia

4.1 Warunki życia i pracy

Jednym z kluczowych zagadnień, które wyłoniło się w dyskusji, była sytuacja migrujących pracowników, którzy narażeni są na ekstremalne formy wyzysku. Są pomijani w statystykach dotyczących ubóstwa, nie mają twarzy ani głosu. Co można zrobić, aby poprawić warunki ich życia i pracy? Migrujący pracownicy, którzy nie posiadają legalnego zezwolenia na pracę, jeszcze bardziej narażeni są na wykorzystanie. Należy podjąć kroki, aby stali się „legalni” i zauważalni. Podczas warsztatu omawiano propozycję, aby przyznać migrującym pracownikom prawo do głosowania. Umożliwiłoby im to rozpoczęcie dialogu z politykami i uzyskanie podstawowych praw.

Problem niezamieszkań domów oraz mieszkań o niskiej jakości w wielu miastach jest powodem zaniepokojenia uczestników. Ukryte ubóstwo wzrasta wśród osób niepełnosprawnych, rodzin posiadających jedno źródło dochodów, rodzin samotnych rodziców.

Warunki życia i pracy

“Możemy dzisiaj zaobserwować, że młodzi ludzie muszą podejmować trzy prace, takie jak nisko płatna praca w restauracjach czy szpitalach,

aby uzyskać wynagrodzenie pracownicze. Brakuje szkoleń zawodowych dla takich młodych ludzi w Szwecji.”

Uczestnik ze Szwecji

“W Centrum Praw Migrantów w Irlandii zabezpieczamy i wspieramy migrujących pracowników – zarówno z krajów Unii Europejskiej, jak i spoza niej. Mamy również Forum Migrantów, do którego zapraszamy na przykład polityków. Dokumentujemy i badamy doświadczenia migrujących pracowników, którzy często wykonują najbardziej brudną, niebezpieczną i trudną pracę. Istnieje również Grupa Wsparcia dla migrujących pracowników domowych. Większość z nich pracuje dla profesjonalistów i są oni potrzebni jako opiekunowie ze względu na wzrost udziału kobiet w rynku pracy w Irlandii. Ich status zamieszkania zależy od 1 bądź 2 letnich pozwoleń na pracę, co powoduje, że łatwo można skończyć bez dokumentów. Pracodawcy używają pozwolenia na pracę jako broni. Nawet wtedy, gdy pozwolenie na pracę nie jest wymagane, często są problemy z opłacaniem podatków i składek na ubezpieczenie społeczne. Wielu migrantów nie jest świadomych swoich praw, a niektórzy pracodawcy nie wiedzą o prawach migrantów.”

Uczestnik z Irlandii

“W Hiszpanii są migrujący pracownicy pracujący sezonowo, którzy żyją w przerażających warunkach, nie znają swoich praw i są wykorzystywani. Coś powinno zostać z tym zrobione na poziomie europejskim.”

Uczestnik z Hiszpanii

4.2 Tworzenie warunków dla partycypacji

Kolejnym istotnym zagadnieniem był zakres różnych poziomów partycypacji w różnych krajach członkowskich. Unia Europejska powinna wyznaczyć jasne wskazówki i kryteria, aby zapewnić partycypację osób ubogich w każdym kraju.

Powinno zostać zapewnione współfinansowanie, jako że dotarcie do funduszy Unii Europejskiej jest prawie niemożliwe dla organizacji pozarządowych. Szkolenia i budowanie zdolności są również potrzebne, aby umożliwić małym organizacjom partycypację.

Organizowanie na poziomie lokalnym, regionalnym i narodowym

“Najważniejszy jest poziom lokalny. Jest to pierwszy krok, aby podzielić się doświadczeniami z obywatelami, którzy zazwyczaj nie mają szans się wypowiedzieć. Pochodzę z Rzymu i tam testujemy nową formę pracy, w której przedstawiciele samorządu lokalnego spotykają się z lokalną społecznością.”

Uczestnik z Włoch

“Sześć miesięcy temu stworzyliśmy grupę konsultacyjną Narodowego Planu Działania i umocniliśmy się w przekonaniu, że musimy zacząć na poziomie lokalnym. W Wielkiej Brytanii istnieje wiele zobowiązań na piśmie, zachęcających do partycypacji, ale my chcemy realnej partycypacji w planach na poziomie lokalnym i regionalnym. Zespół zadaniowy nie opiera się na serii małych planów, ale na procesie,

który rozpoczyna się na poziomie lokalnym i zasila bardziej ogólne plany. W Szkocji na przykład istnieją pewne dane statystyczne, które mogą być zasilane przez Plan Narodowy”.

Uczestnik z Wielkiej Brytanii

“Istnieje przykład projektu, który dobrze się sprawdza w kilku regionach; władze powinny go przyjąć. Nie powinniśmy po sześciu miesiącach zamykać projektów, które przynoszą rezultaty. Potrzebujemy projektów długoterminowych, które łączą się w sieci. Musimy wyciągać z nich wnioski, aby nie powtarzać tych samych błędów w innym projekcie.”

Uczestnik z Francji

4.3 Nowe formy ubóstwa

Brak dostępu do technologii informacyjno – komunikacyjnych stanowi nową formę ubóstwa, szczególnie wśród dzieci. Dzieci nie mogą wyszukać czegoś w Internecie, jeśli nie mają do niego dostępu, a to działa na ich niekorzyść w zakresie edukacji. Można by zrobić więcej na europejskim poziomie w celu zwiększenia dostępu do technologii informacyjno – komunikacyjnych dla małych organizacji i grup lokalnych.

Dialog pomiędzy panelem i uczestnikami

Było kilka głównych tematów, które podbudowywały wszystkie dyskusje podczas warsztatów, jak zostało to przedstawione w zarysie w poprzedniej sekcji. Sesja Plenarna przyjęła formę dialogu między osobami, które pracowały podczas warsztatów i członkami panelu. Pytania i odpowiedzi są pogrupowane razem w tej sekcji pod nagłówkami:

Przewodniczący:

Profesor Seamus O' Cinneide, Uniwersytet Maynooth, Irlandia

Członkowie Panelu:

- **Mary Coughlan, Minister ds. Społecznych i Rodzinnych,**
- **Maria Arena, Minister Integracji Społecznej, Polityki Wielkich Miast, Równości Szans i Funkcji Publicznych, Belgia**
- **Armindo Silva, Kierownik Jednostki, Wykluczenia Społecznego, Dyrektorat ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych, Komisja Europejska**
- **Brigitte Weinandy, Członek Komitetu Opieki Społecznej Unii Europejskiej i Doradca Kierownictwa, Ministerstwo ds. Rodziny, Solidarności i Młodzieży – Narodowa Służba Działań Socjalnych, Luksemburg**
- **Ludo Horemans, Wice Prezes, Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN - European Anti Poverty Network)**

Profesor Seamus O Cinneide otworzył sesję przypomnieniem uczestnikom, że Prezydencja Irlandzka zobowiązała się przyjąć rekomendacje i sugestie z Trzeciego Spotkania Ludzi Doświadczających Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego. **Minister Mary Coughlan** zobowiązała się również połączyć wnioski ze spotkania z wnioskami wpływającymi z konferencji Prezydencji Irlandzkiej: “Pogodzenie mobilności i wykluczenia społecznego: rola zatrudnienia i polityki społecznej” i “Rodziny, zmiany i europejska polityka społeczna”. Zaprosiła jedną z uczestniczek, panią Sandrę Christian z Holandii, aby zaprezentowała niektóre wnioski z konferencji “Rodziny, zmiany i europejska polityka społeczna”.

Świadczenie o rodzinie: Pani Sandra Christian

Pani Sandra Christian z Holandii dała poruszające świadectwo oparte na jej własnym doświadczeniu. Opisała, jak jej rzeczywistość i jej obawy dotyczące przyszłości, jako babci w rodzinie z jednym rodzicem, znajdują odzwierciedlenie w podobnych obawach we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej. Podczas europejskiej konferencji dotyczącej rodziny i integracji społecznej, która odbyła się pod auspicjami Prezydencji Irlandzkiej, stwierdziła, że inni doświadczali podobnych zmian w dotychczas obowiązującym obrazie rodziny i że podobnie jak ona, zaniepokojeni są opieką nad dziećmi i osobami starszymi. Przesłanie, które przekazała Ministrowi do spraw rodziny, aby zaprezentował je Radzie Europy, dotyczyło naszej odpowiedzialności w zapewnieniu naszym dzieciom lepszego życia.

Pytania związane z różnorodnością i dyskryminacją: dostęp do podstawowych usług

Jaką politykę zastosowałbyś w celu zagwarantowania, aby środki bezpieczeństwa społecznego nie trafiły do dziedziny solidarności i samopomocy?

W jaki sposób Unia Europejska może wspierać integrację różnych grup, które doświadczają dyskryminacji, które są niedoreprezentowane w tworzeniu polityki, a nadreprezentowane w zakładach karnych?

W jaki sposób możemy osiągnąć politykę nie stygmatyzowania we wszystkich formach dyskryminacji, aby osiągnąć dostęp do pracy, zasiłków i budownictwa?

Co można zrobić, aby zagwarantować podstawowe usługi dla osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Jak możemy poprawić mobilność osób niepełnosprawnych, gdy mają oni trudności z dostępem do miejsc publicznych?

W jaki sposób możemy zapewnić migrantom bez dokumentów łatwiejszy dostęp do odpowiednich dokumentów?

Jak możemy poprawić jakość miejsc opieki nad dziećmi, co umożliwiłoby samotnym rodzicom zwiększenie poziomu ich partycypacji?

Co jest robione w związku z uznawaniem kwalifikacji, co zwiększyłoby integrację imigrantów? „Mój dyplom nie jest uznawany we Włoszech i pomimo moich kwalifikacji zawodowych jest mi oferowana praca fizyczna.”

Pani minister Mary Coughlan otworzyła swoje przemówienie stwierdzeniem, że w każdym kraju istnieją specyficzne słabe punkty związane z ubóstwem. Na przykład w stosunku do relatywnego ubóstwa, im więcej jest osób mających pracę, tym większa jest luka pomiędzy nimi i osobami bezrobotnymi. Prawa osób, które przybyły do innego kraju potrzebują zabezpieczenia. W związku z tym istnieje wiele uregulowań prawnych, ale nie ma sprawiedliwości. Trudno jest wdrażać ustawodawstwo. Szczególnie narażeni są samotni rodzice. Podczas Prezydencji Irlandzkiej zostały podjęte kroki pogodzenia życia rodzinnego i pracy, ale trudno jest uzyskać porozumienie z pracodawcami np. w sprawie elastycznego lub uwarunkowanego czasu pracy.

Następnie stwierdziła: „Kwestia, w jaki sposób zaangażujemy społeczeństwo obywatelskie i w jaki sposób zapewnimy pełną partycypację nie została jeszcze w pełni rozwiązana. Obecnie wszystkie organizacje w Irlandii spotykają się ze mną jako z ministrem w celu stworzenia planów budżetowych. Tak zwane „oddolne podejście” może okazać się bardzo owocne, np. niedawno odbyłam otwarte konsultacje w sprawie rodzin z wieloma lokalnymi grupami – otwarte dla każdego, kto chciał wziąć udział.

Próby osiągnięcia zmian politycznych mogą być frustrujące, ale musimy pracować więcej nad zasadą „empowerment’u” i dostępem do życia politycznego zamiast konfrontacji. Musimy wiedzieć jak lepiej upełnomocnić ludzi np. poprzez szkolenie. Jako politycy polegamy na osobach jak wy, abyście nam przedstawili sprawy tak jak wyglądają.”

Pani minister Maria Arena odpowiedziała na te pytania twierdząc, że musimy zapewnić ludziom dostęp do żywności, kultury, obywatelstwa, edukacji. Luksusem jest mówić o partycypacji, kiedy podstawowe potrzeby nie są zaspokojone. Państwo nie powinno przerzucać swojej odpowiedzialności na organizacje pozarządowe. Jest odpowiedzialnością rządu zapewnienie zasobów mieszkaniowych, edukacji i podstawowych przychodów. Mamy tutaj sprzeczną sytuację, w której naszym celem jest wyeliminowanie ubóstwa do roku 2010, a w tym samym czasie wydajemy serię dyrektyw, aby robić mniej w zakresie opieki socjalnej.

W odpowiedzi na pytanie o prawa migrantów mówiła o różnych wymiarach ubóstwa, znaczeniu podstawowych praw i o potrzebie wzięcia pod uwagę nielegalnych imigrantów.

„Istnieje potrzeba rozmowy o migrantach na poziomie europejskim. Jeżeli jedno państwo zdecyduje się na szczodrość może to zniszczyć solidarność i szczodrość. Na przykład Holandia prowadziła bardzo otwartą politykę, co doprowadziło do konsekwencji, których nie mogli podtrzymać, co doprowadziło obecnie do mniej szczodrej polityki niż w innych krajach Unii.” Wskazała również przykład Belgii, w której istnieje Centrum Równości Szans, które jest odpowiedzialny za monitoring i wdrażanie ustawodawstwa w zakresie wszystkich form dyskryminacji. To narzędzie może być interesujące dla innych krajów członkowskich”.

W związku z dostępnością mieszkań **minister Maria Arena** opisała sytuację, w której istnieje coraz większa liczba nieuczciwych właścicieli nieruchomości, którzy zarabiają pieniądze kosztem ludzi ubogich. Podała przykład pięciopiętrowego budynku, w

którym piwnica bez pryszniców i toalet została wynajęta 15 nielegalnym migrantom, z których każdy płacił 250 Euro miesięcznie. W jej opinii rozwiązaniem byłoby stworzenie publicznych centrów pomocy socjalnej, które pracowałyby z właścicielami, aby odnowić mieszkania o niskim standardzie i stworzyć dostępne mieszkalnictwo.

Pan Armindo Silva, Komisja Europejska, mówił o integracji migrantów i osób poszukujących azylu. Zauważył, że w ostatnich latach zaobserwowano duży przyływ nielegalnych migrantów. Powoduje to poważne problemy z integracją społeczną, których rynek pracy nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Na poziomie Unii Europejskiej integracja społeczna migrantów i azylantów stała się priorytetem programu EQUAL.

“Teraz uzyskujemy pierwsze rezultaty efektywności tego programu. Innym ważnym problemem jest integracja mniejszości etnicznych. Problemem, który stał się bardziej poważny z powodu poszerzenia Unii jest integracja. Sytuacja populacji Romów w niektórych nowych krajach członkowskich jest problematyczna, co zostało uwidocznione w JIMs. W byłych reżimach komunistycznych istniały specjalne programy zatrudnienia dla Romów, ale one upadły z końcem tych reżimów. Romowie stanowią znaczącą część populacji w wielu nowych krajach, np. na Węgrzech. Musimy zastanowić się jak sobie poradzić z problemami spowodowanymi rozległym wykluczeniem społecznym i ubóstwem wśród Romów na poziomie Unii Europejskiej. Do tej pory stosowaliśmy poziome podejście w programach Unii Europejskiej, bez uwzględniania pochodzenia etnicznego. Obecnie sytuacja społeczna romskich kobiet i dzieci stała się jednym z priorytetów po tym jak narodowe raporty w zakresie integracji społecznej podkreśliły szczególne problemy w tych społecznościach, które trzeba podjąć.”

Istnieje europejskie prawodawstwo zwalczające dyskryminację, które powinno być wdrażane od zeszłego roku. Jednakże niektóre kraje członkowskie nie włączyły go jeszcze do swojego prawa krajowego. Istnieje potrzeba wzmocnienia dialogu w krajach członkowskich, z dyskusjami na każdym poziomie.”

Zaniepokojenie związane z ubóstwem z coraz większą siłą rozpowszechnia się w różnych sferach działalności politycznej. W Irlandii już istnieje narzędzie walki z ubóstwem, które stwierdza, że ubóstwo jest wspólną sprawą. To narzędzie może wywierać presję w celu podjęcia działań we wszystkich dziedzinach polityki. Na poziomie europejskim można zwiększyć postęp na podstawie Traktatu Konstytucyjnego, który w swoim odwołaniu wskazuje na wykluczenie społeczne jako jeden z poziomych problemów, które muszą zostać wzięte pod uwagę przez inne polityki Unii Europejskiej, jak również przez Kartę Podstawowych Praw.

Pani Brigitte Weinandy podzieliła zaniepokojenie zawarte w pytaniach o sytuację mniejszości twierdząc, że: Jest to największym wyzwaniem dla drugiej rundy Narodowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej (NAPs/incl.). W prawie wszystkich Narodowych Planach Działania przewidziano środki rozwiązywania problemów mniejszości i trwają dyskusje na temat jak monitorować postęp.”

W związku ze sprawą podziału bogactwa w kontekście powiększania się ubóstwa wraz ze wzrostem bogactwa, przedstawiła pogląd, że:

Mechanizmy istniejące w 15 “starych” krajach członkowskich dotyczące minimalnego przychodu, opieki społecznej i integracji mniejszości pokazują zaangażowanie w dzieleniu bogactwa. Podejmowane są znaczące wysiłki w celu podtrzymania tych środków społecznych, aby ludzie doświadczający ubóstwa nadal mieli do nich dostęp.”

Pytania związane z partycypacją: Głos ludzi nie posiadających możliwości zabierania głosu
W jaki sposób ludzie nie posiadający możliwości zabierania głosu mogą stać się częścią tworzenia polityki zwalczania ubóstwa?
Co można zrobić, aby poprawić warunki życia i pracy pracowników migrujących?
Co można zrobić z nierównością szans edukacyjnych dzieci, które nie mają dostępu do Internetu?
Co można zrobić aby powstrzymać handel dziećmi?

Pani minister Maria Arena wzmocniła swój pogląd, że świadectwa osób oparte na ich bezpośrednich doświadczeniach wymagają natychmiastowej odpowiedzi. Następnie stwierdziła, że:

“Potrzebujemy również środka i długoterminowych perspektyw, aby osiągnąć cel zwalczania ubóstwa w ciągu 10 lat. Musi to być oparte na podstawowych prawach. Osoby w niepewnej sytuacji potrzebują jasnych informacji wyjaśniających im ich prawa.”

W związku z kwestią handlu ludźmi **minister Mary Coughlan** podkreśliła, że niedopuszczalne jest żeby taki handel miał miejsce. Wsparła pogląd, że problem handlu ludźmi nie jest tylko problemem wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych na poziomie krajowym. Jest to sprawa, którą chciałaby rozwinąć w Europie i zrobi wszystko, co w jej mocy, aby zapewnić niezbędne środki i wolę polityczną do powstrzymania tego zjawiska.

Pani minister Maria Arena przedstawiła swój program na partycypację:

„W kwestii partycypacji istnieje wiele form, które sprzyjają bezpośredniej partycypacji w demokracji reprezentatywnej i powinniśmy je wzmocnić poprzez zachęcanie ludzi do głosowania. Partycypacja nie powinna ograniczać się tylko do elit. Na przykład, w Belgii zatwierdzono prawo, które dało prawo głosu obcokrajowcom. Zrobiono to pomimo rezultatów badania opinii publicznej, które wskazywały, że ponad 60% osób jest temu przeciwnych. Silne przywództwo było potrzebne, aby pokonać nieuzasadnione obawy.”

Pan Armindo Silva odniósł się do dwóch głównych spraw zawartych w pytaniach, które zasługują na więcej uwagi:

“Jedną z nich są warunki mieszkaniowe dla migrantów, a drugą wykorzystanie technologii informacyjnych i ich związek z wykluczeniem społecznym. W ramach programu Wspólnotowego Działania przeciwko Wykluczeniu Społecznemu Komisja

przeprowadza obecnie dwa główne badania na ten temat w celu zidentyfikowania przykładów dobrych praktyk i zbadania jak najefektywniej ukierunkować działania.”

W związku z zagadnieniem bycia wysłuchanym **pani Brigitte Weinandy** odniosła się do pytania jak najlepiej zorganizować się w taki sposób, aby nas słuchali.

“Jako że bardziej bezpośrednia partycypacja nie rozwiąże problemów doświadczanych przez osoby ubogie, bardzo ważnym jest lobbing. Osoby doświadczające ubóstwa potrzebują lobby, które reprezentowałyby ich interesy. Bardziej bezpośrednia partycypacja nie rozwiąże wszystkich problemów, które przed nami stoją. W systemach demokracji reprezentatywnej różne interesy przedstawiane są przez organizacje, które mogą wejść w dialog z politykami. Będziecie mieli więcej siły, jeśli zorganizujecie wasze głosy przez organizacje pozarządowe, niż jeśli będziecie je wyrażać bezpośrednio. Możecie wyznaczyć ludzi, którzy podejmą wasze sprawy i zidentyfikują wspólne interesy.”

Pytania związane ze strukturami i polityką na rzecz partycypacji

Dyrektywy Unii Europejskiej prowadzą do prywatyzacji energetyki. Z naszych doświadczeń wynika, że prowadzi to do braku dostępu do energii, co jest pierwszym krokiem w stronę wykluczenia społecznego. Czy liberalizacja rynków europejskich wzmacnia dualizm społeczeństwa? Czy władze europejskie mogą zobowiązać się do odwrócenia efektów dyrektyw Unii Europejskiej w tej dziedzinie i dostarczyć informacji o zagadnieniu liberalizacji energii?

Czy Unia Europejska może podjąć przewodnictwo poprzez zalecenia zorganizowania i opłacenia narodowych spotkań na temat ubóstwa, jako część Narodowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej w każdym kraju członkowskim? Co może zrobić Rada Ministrów, aby taka propozycja stała się konkretna?

W jaki sposób małe organizacje pozarządowe mogą zdobyć większy dostęp do funduszy Unii Europejskiej?

Co z nowymi formami i szkoleniami w zakresie partycypacji?

Aby móc działać organizacje pozarządowe muszą być silne. Co proponujecie, aby zagwarantować środki odnawialne, które wzmocnią autonomię grup?

Chcielibyśmy zobaczyć walkę z ekstremalnym bogactwem, związanym z oszustwami finansowymi, a nie dręczenie osób ubogich. Co planujecie zrobić z oszustwami finansowymi i podatkowymi?

Ludzie bogacą się kosztem pracowników. Wiele osób staje się zbędnych, gdy przedsiębiorstwa zamykają swoje siedziby i przenoszą się tam gdzie jest tańsza siła robocza. Co można zrobić, aby zająć się polityką korporacji, aby pieniądze, które zarabiają nie odchodziły razem z nimi?

Jednym z zasadniczych warunków partycypacji i odniesienia sukcesu przez partycypację jest gotowość polityków do wejścia w dialog. Wiele obecnych tu delegacji deklaruje, że nie ma możliwości dojścia do osób tworzących politykę. Dystansują się od stowarzyszeń, torpedują ich zamiary i nadal odmawiają zajmowania się “ich sprawami”. Jak możemy zmobilizować polityków, aby bardziej aktywnie zaangażowali się w nasze decyzje? Co powinniśmy zrobić, co im zaoferować, aby uzyskać dialog? W jaki sposób możemy współpracować z politykami, aby głosy osób doświadczających ubóstwa były usłyszane?

Europejska polityka przeciwko wykluczeniu społecznemu taka jak „Otwarta Metoda Koordynacji” stara się, aby kraje członkowskie wzięły odpowiedzialność

za reintegrację społeczną, ale zostawia to ich dobrej woli. W jaki sposób możemy sprawić, aby „miękkie” ustawodawstwo było bardziej wiążące?

Czy Unia Europejska może dostarczyć jasnych wskazówek i kryteriów, aby zapewnić partycypację ludzi w sytuacji ubóstwa w każdym kraju?

EAPN pracowała nad wskaźnikami partycypacji społecznej, ale te prace nie były monitorowane. Jaki rodzaj monitoringu tych wskaźników jest planowany?

Pani minister Mary Coughlan odpowiedziała, że: „Trudno jest stworzyć połączenia pomiędzy dyrektywami Unii Europejskiej i sposobem, w który rządy krajowe traktują te sprawy. Proces Otwartej Metody Koordynacji, który wykorzystuje najlepsze praktyki z każdego kraju członkowskiego, okazał się doskonałym narzędziem tworzenia tych połączeń.

W stosunku do kwestii funduszy a w szczególności funduszy dla mniejszych organizacji pozarządowych, **minister Mary Coughlan** uważa, że można podchodzić do tej sprawy w sposób pragmatyczny. Fundusze powinny być dostarczane sieciom, a przez nie mniejszym grupom. Tam gdzie specjalne inicjatywy odniosą sukces mogą zostać rozpowszechniane. Istnieje również potrzeba podejścia pragmatycznego. „Empowerment”, rzecznictwo, opieka nad dziećmi, zdrowie, związki rodzinne, wszystko to składa się na jakość życia. Jednym z problemów jest to, że podczas dyskusji politycznych mówimy o tych wszystkich sprawach w niewystarczający sposób.

Pani minister Maria Arena stwierdziła: „Dostęp do szkoleń jest potrzebny nie tylko dla osób najuboższych, ale również dla urzędników. W Belgii osoby, które doświadczają ubóstwa będą pomagać urzędnikom w praktycznym wdrażaniu polityki.” W odpowiedzi na kwestię prywatyzacji usług publicznych, sprzeciwiła się liberalizacji, „Nie możemy powiedzieć, że potrzebujemy mocnej Europy socjalnej a równocześnie działać w stronę większej liberalizacji usług takich jak woda.”

W odpowiedzi na pytanie o wskaźniki powiedziała, że uważa je za ważne, ale liczby nie są wystarczające, ponieważ nie zawsze widać co się pod nimi kryje. Gdy ludzie mówią o stopie bezrobocia nie mają wyobrażenia o osobach bezrobotnych. Dane jakościowe mogą również mieć duży wpływ. W Belgii istnieją narzędzia mierzące skuteczność podjętych działań.

Pan Armindo Silva wskazał, że: „Kwestie poruszane na warsztatach mają bardzo szeroki zakres i lepiej by było niektóre z nich skierować do osób w innych departamentach, na przykład te dotyczące oszustw i energii. Większa delegacja osób z tych dziedzin jest niezbędna, aby poważnie odpowiedzieć na poruszane kwestie.”

“W stosunku do problemu ustawodawstwa na poziomie europejskim zgłoszono krytykę, że zobowiązania prawne są zbyt „słabe”. Osoby, które pragną rozwoju takich rozwiązań prawnych w swoich krajach traktują Unię Europejską jako ostateczny środek. Bardziej odpowiednią odpowiedzią może być więcej uprawnień tam gdzie leżą problemy. Nie ma głosów popierających harmonizację ustawodawstwa socjalnego w Unii Europejskiej ani dużego wsparcia dla scentralizowanej europejskiej polityki społecznej, natomiast jest wiele głosów za Otwartą Metodą Koordynacji”. Nie oznacza to, że nie powinniśmy próbować ustalić generalnych

wskazówek dotyczących minimalnych przychodów i innych zabezpieczeń. Istnieje obawa, czy ogromne zróżnicowanie narzędzi może zagwarantować godne życie.

Europejski Fundusz Socjalny już uważa walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym za priorytet. 20% całkowitych funduszy przeznaczanych jest na działania w tej dziedzinie, ale istnieje obawa o dostęp do tych funduszy. Małe granty są dostępne na podstawie obecnego ustawodawstwa, ale nie jest jasne, czy cele reformy z roku 1999 zostały wdrożone czy nie. Są pewne pomysły, które zasługują na szczególną uwagę, np. Fundusz Gwarantowany dla małych organizacji pozarządowych.”

Pani Brigitte Weinandy potwierdziła, że w przypadku ustawodawstwa byłby problem przy przenoszeniu kompetencji w niektórych dziedzinach z poziomu krajowego na europejski, ponieważ oddaliłoby to tę politykę z lokalnych i krajowych poziomów wdrażania. Narodowe Plany Działania i Otwarta Metoda Koordynacji uznawane są za „słabe” polityki, ale mają dużą siłę oddziaływania. Presja osób współpracujących może być skuteczna i jest jednym z pozytywnych aspektów całego procesu, który nakazuje krajom członkowskim podjąć zobowiązania, w wyniku których można będzie zauważyć postęp.

Pan Ludo Horemans przemawiał w imieniu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN),

“Chciałbym podkreślić kilka ważnych elementów związanych z EAPN w odniesieniu do waszej pracy na poziomie krajowym i wywierania presji na poziomie europejskim. Sukces naszych celów w sieci europejskiej zależy od waszych sukcesów na poziomie narodowym. Musicie wywierać nacisk na poziomie krajowym, jeżeli mamy osiągnąć sukces w lobbingu na poziomie europejskim.”

Przypomniał uczestnikom, że: “Wnioski z trzeciego spotkania zostaną zaprezentowane przez panią minister Mary Coughlan Radzie Ministrów. Uwagi pana Silva wygłoszone w imieniu Komisji Europejskiej mówiące o tym, że poruszane kwestie wychodzą poza gestię Ministerstw Zatrudnienia i Spraw Społecznych a nawet Dyrektora Zatrudnienia i Spraw Społecznych w Komisji Europejskiej porusza interesującą sieć zagadnienia. Sieć podkreśla potrzebę wsparcia i przydzielenia zasobów finansowych na szkolenia („empowering”), zwiększanie zdolności organizacji pozarządowych oraz dostępu do Funduszy Europejskich aby to osiągnąć.”

Uwagi końcowe

Pani minister Mary Coughlan zakończyła krótkim podsumowaniem wniosków z dialogu, który wzmocnił wiele kluczowych tematów, min.:

- Wartość bieżących partnerstw pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk
- Takie partnerstwo może prowadzić do owocnych wymian związanych z rozwojem polityki
- Wymiana doświadczeń efektywnie stymuluje do działań
- Aktywna partycypacja prowadzi do poprawy kształtowania polityki i jej wdrażania
- Kluczowi uczestnicy muszą być dobrze zorganizowani i wyposażeni

Pani minister Coughlan pogratulowała wszystkim zaangażowanym w organizację tego wydarzenia i powiedziała, że przedstawi z niego raport Radzie Ministrów.

Pani Maria Marinakou, Prezes EAPN powiedziała w imieniu EAPN.

Badanie przeprowadzone i omówione podczas spotkania wzmacnia bezpośrednie świadectwa uczestników warsztatów. Pokazuje ograniczenia struktur i mechanizmów włączających i angażujących ludzi bardziej aktywnie, sprawiając, że stają się częścią rozwiązania a nie problemu. Proces Narodowego Planowania Działań oznacza znaczącą poprawę, ale nadal brak jest woli politycznej, aby nadać sprawom bieg. Przedstawiła następujące sugestie:

- Komisja Europejska mogłaby wzmocnić niektóre dyrektywy, co pozwoliłoby lepiej rozliczać kraje członkowskie
- Potrzeba większych funduszy na partycypację na poziomie krajowym
- Wszechstronne systemy opieki socjalnej są potrzebne, aby zaspokoić podstawowe potrzeby
- Szanse szkolenia i uczenia się ustawicznego powinny być bardziej odpowiednio wspomagane środkami
- Większe zatrudnienie powinno oznaczać miejsca pracy o lepszej jakości, a nie prace, które są niepewne i niezadowolające

Podkreśliła, że nie jest to tylko kwestia minimalnej sieci bezpieczeństwa ekonomicznego, ale również Równości, Solidarności i Sprawiedliwości. Zaprzeczenie tego ma konsekwencje zarówno dla Europy gospodarczej jak i socjalnej. Usłyszano wiele poruszających świadectw o dyskryminacji, które są sprzeczne z polityką już ustaloną na poziomie europejskim. Uczestnictwo we współzawodnictwie gospodarczym bez zwracania uwagi na integrację społeczną tworzy podziały, które w końcu ograniczą dobrobyt gospodarczy. Prywatyzacja dóbr i usług, bez względu na integrację społeczną, zaostrzy problemy bezdomności i rozpadu rodzin i doprowadzi do eskalacji kosztów społecznych. Potrzebujemy Europy, w której prawa człowieka są centrum a walka z ubóstwem jest sprawą priorytetową.

“Mamy nadzieję, że pani **minister Mary Coughlan**, zwróci uwagę na najważniejsze zagadnienia z konferencji oraz na aspiracje osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego i przekaże je Radzie Ministrów. 68 milionów ludzi, którzy doświadczają ubóstwa i wykluczenia społecznego w 25 krajach członkowskich nie może czekać na nieosiągalny złoty moment, w którym wszystkie warunki będą odpowiednie aby zająć się ich problemami, ale potrzebują lepszej jakości życia już teraz.”

Refleksja: od teorii do praktyki

Luka pomiędzy teorią a praktyką

Luka pomiędzy teorią integracji społecznej a praktyką została ukazana przez osobiste świadectwa i przykłady uczestników. Przeanalizowali oni efekty dyrektyw

Unii Europejskiej oraz działań wielkich korporacji w ich własnym życiu. Najbardziej zauważalna była rozbieżność w niemożności zapewnienia fundamentalnych praw – czynnik, który należy wziąć pod uwagę we wdrażaniu nowej konstytucji europejskiej. Uczestnicy wyrazili swoje obawy w przeprowadzaniu kampanii na rzecz zmian w okolicznościach, kiedy podstawowe dochody organizacji i osób zaangażowanych są zależne od agencji krajowych. Członkowie panelu podzielili wiele obaw wygłoszonych przez uczestników. Było również wiele spraw, w których różnice nie zostały rozwiązane, w związku z tym istnieje potrzeba kolejnych debat i dyskusji.

Tematy do dalszej dyskusji

a) Czy zaangażowanie ludzi doświadczających ubóstwa można najlepiej osiągnąć przez organizacje ich reprezentujące, czy też przez bezpośrednie zaangażowanie z osobami tworzącymi politykę?

Dyskusje podczas warsztatów wskazują, że ludzie doświadczający ubóstwa i wykluczenia społecznego chcą mieć prawo do bezpośredniego zabierania głosu i aby to osiągnąć potrzebują wsparcia i szkoleń ze strony sieci i organizacji. Muszą również aktywnie angażować się w działania organizacji i sieci, aby mieli szansę przedstawić swoje zbiorowe doświadczenie. Władze zachęcające do partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia powinny zagwarantować, aby między organizacjami, z którymi się konsultują znalazły się również te, które angażują bezpośrednie uczestnictwo osób doświadczających ubóstwa i wykluczenie.

b) Czy konsultacje z użytkownikami i konsultacje w sprawie tworzenia polityki są procesem równoczesnym?

W odpowiedzi na badania na poziomie narodowym prawie nie rozróżniamy pomiędzy konsultacjami z użytkownikami i wpływem na politykę. Odpowiedzi wskazywały, że rozszerzenie dostarczanych usług w formie konsultacji z użytkownikami i informacji zwrotnych na temat projektu i dostarczania usług może przynieść znaczący pożytek osobom korzystającym z usług, ponieważ może to poprawić jakość usług. Jednakże, debata na temat jakości usług może być oddzielona od podejmowania decyzji na temat poziomu oferowanych usług, dostarczanych funduszy i kształtu tych usług. Władze publiczne na ogół preferują podział potrzeb na poddziedziny, ponieważ może to prowadzić do bardziej efektywnego rozdzielania środków. Głosy uczestników podkreślały niebezpieczeństwo izolacji, naznaczenia i dobroczynności zamiast sprawiedliwości, która jest właściwa dla tego podejścia. Środki muszą nawiązywać do głównej polityki i innych form ubóstwa i wykluczenia społecznego w celu zwalczania wielowymiarowej natury ubóstwa. Było to najbardziej ewidentne podczas dyskusji o prywatyzacji energii i wody.

c) Jakie są powiązania między polityką w zakresie opieki społecznej a środkami zwalczania ubóstwa?

Musimy zwiększyć wysiłki, aby podtrzymać istniejące środki opieki społecznej, aby osoby doświadczające ubóstwa nadal miały do nich dostęp. Cel zwalczania ubóstwa do roku 2010 i równoczesna seria dyrektyw, aby robić mniej w dziedzinie opieki socjalnej są sprzeczne. Przyznawanie zasiłków przez rządy, które są niezbędne dla osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego jest zagrożone cięciami spowodowanymi racjonalizacją i/lub liberalizacją.

Zagadnienia, w których podzielane jest zaangażowanie:

Podczas całego Trzeciego Spotkania podkreślano zaangażowanie w sprawie podstawowych praw człowieka i sprzeciw wobec wszelkich form dyskryminacji. Bezpośrednie i najbliższe doświadczenia uczestników ukazały przepaść pomiędzy teoretycznym zaangażowaniem, a codziennie doświadczana rzeczywistością. Dyskryminacja Romów, uchodźców i azylantów wzrasta, a nie zmniejsza się. Dyskutowano nad wprowadzeniem prawa ustanawiającego formalne kary za nie wywiązanie się ze zobowiązań politycznych. Krótkoterminowo zarekomendowano większe wykorzystanie Otwartej Metody Koordynacji w celu wywierania presji na partnerów. Ponadto istnieje kilka dziedzin, w których więcej współpracy i/lub działań uzupełniających przyniosłoby korzyści:

1. Definicja, wspólna dla wszystkich krajów członkowskich, jak rozumieć mechanizmy strukturalne, „które angażują osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia w tworzenie polityki i jej wdrażanie”. Definicji tej powinny towarzyszyć wytyczne dotyczące alokacji zasobów w celu zapewnienia efektywności takich mechanizmów i poprawy ewaluacji rezultatów procesu partycypacji.
2. Program poprawy warunków życia i pracy pracowników migrujących, który lepiej wykorzysta istniejące przykłady działań w tej dziedzinie.
3. Wspólne wytyczne dotyczące roli rządów państw i organizacji pozarządowych w ułatwianiu partycypacji osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego, wsparte szkoleniem na temat osiągania efektywnej partycypacji.
4. Zaangażowanie w dostarczanie funduszy dla sieci na poziomie krajowym, a następnie, przez nie, dla mniejszych grup.
5. Lepszy dostęp do Europejskich Funduszy Społecznych dla mniejszych organizacji pozarządowych.
6. Odporność na ubóstwo środków europejskiej polityki, które mają bezpośredni wpływ na osoby doświadczające ubóstwa, np. w odniesieniu do opieki społecznej, liberalizacji energii, warunków życia i pracy pracowników migrujących.
7. Większe wykorzystanie istniejących modeli szkolenia i budowania kompetencji, włączając pracę na rzecz uznawania kwalifikacji i szerszego dostępu do technologii komunikacyjno-informacyjnych.
8. Szkolenia dla urzędników na temat środków partycypacji.
9. Polityka przyjazna rodzinie. Więcej pracy z pracodawcami w sprawie korzyści z elastycznych warunków pracy dla rodzin, np. zatrudnienie na czas określony przyniosłoby korzyści wszystkim rodzicom, ale w szczególności samotnym rodzicom.
10. Dostęp do przedstawionych prostym językiem informacji o podstawowych prawach dla wszystkich mieszkańców.

11. Program Przeciwdziałania Handlowi Dziećmi.

Część Procesu

Atmosfera otwartego dialogu charakteryzowała się zdrową i porywającą wymianą, bez zjadliwości i rozgoryczenia, podczas wszystkich sesji. Prezydentura Irlandzka zrobiła ważny krok w kierunku pogłębienia dialogu na temat spraw polityki między osobami doświadczającymi ubóstwa, a osobami tworzącymi politykę. Zgodzono się, że korzystnie byłoby zaangażować w ten proces szerszą grupę uczestników, jako że wiele dziedzin polityki ma wpływ na ubóstwo. Zgodzono się również, że to spotkanie powinno być postrzegane jako część ciągłego procesu. Wyraźne zaangażowanie pani Jacobs w zorganizowanie Czwartego Spotkania Ludzi Doświadczających Ubóstwa i Wykluczenia podczas Prezydencji Luksemburga, oznacza przeniesienie tego procesu w rok 2005.

Część 3: Badanie

Kwestionariusz

Wyznaczony został badacz, który w ramach przygotowań do Trzeciego Spotkania Osób Doświadczających Ubóstwa i Wykluczenia Społecznego przeprowadził badanie, aby zdobyć informacje na temat środków wykorzystywanych do włączania w partycypację.

Badanie oparte było o kwestionariusz, który poruszał następujące kwestie:

- Przykłady mechanizmów strukturalnych, które angażują osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia w tworzenie polityki i jej wdrażanie w krajach członkowskich.
- Informacje i opinie na temat, czy istnienie takich sieci umożliwiło osobom doświadczającym ubóstwa i wykluczenia bycie wysłuchanym w ramach przygotowywania Narodowych Planów Działania na rzecz Integracji Społecznej.
- Wskazówki, co można by rozwinąć w przyszłości

Kwestionariusz został wysłany do członków Komitetu Programowego ds. Wykluczenia Społecznego (*Social Exclusion Programme Committee*) oraz Komitetu wykonawczego EAPN (*Executive Committee of EAPN*). Otrzymano 11 odpowiedzi we współpracy członków Komitetu ds. Wykluczenia Społecznego (*Social Exclusion Committee*) w Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Niemczech, Irlandii, Luksemburgu, Portugalii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. Badanie zostało przeprowadzone w marcu, przed poszerzeniem Unii Europejskiej, ale otrzymano odpowiedź z ministerstwa z Czech, która również została zawarta. Kwestionariusz wysłano do krajowych sieci działających w Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, otrzymano 13 odpowiedzi z Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Niemiec, Grecji, Irlandii, Włoch, Holandii, Portugalii, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

W kwestionariuszu znalazły się pytania dotyczące przykładów mechanizmów wykorzystywanych do angażowania i włączania osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia (oraz organizacji, w których działają) w tworzenie polityki i jej wdrażanie.

W liście dołączonym do kwestionariusza stwierdzono, że termin 'struktury' powinien być rozumiany jako organizacje/ciała/departamenty, które są obecne na stałe. Szersze określenie "mechanizm" powinno również zawierać fora konsultacyjne oraz inne formy angażowania bezpośredniej partycypacji, które wnoszą wkład do tworzenia polityki i jej wdrażania. Zauważono znaczną rozbieżność w interpretacji tego, co rozumiano pod pojęciami mechanizm i struktura, co wskazuje na konieczność dalszej pracy nad tym. Wybrano przykłady obrazujące interpretację w marcu 2004, jako że może to pomóc stworzyć podstawy do tej pracy.

Przykłady

Austria: usługi docelowe

Odpowiedzi pochodzące z różnych źródeł w Austrii, skoordynowane przez przedstawiciela Komitetu ds. Programu Wykluczenia Społecznego zwróciły uwagę na pokaźną ilość doświadczeń świadczenia usług dla poszczególnych grup takich jak dzieci, rodziny, niepełnosprawni i osoby starsze. Jeden z przykładów otrzymanych z Austrii jest program wsparcia dla Rady Społeczeństwa Obywatelskiego Seniorów, gdzie zasady konsultacji i partycypacji zostały zastosowane.

Przykład (pozarządowych)	Mechanizmów	Zasięg	Budżet
Austriacka Rada Społeczeństwa Obywatelskiego Seniorów <i>(Austrian Senior Citizen's Council)</i>		Narodowy	143.892,-€
Austriacka Rada Społeczeństwa Obywatelskiego Seniorów gwarantuje obywatelom seniorom w Austrii prawo do wspólnego zdefiniowania wszystkich spraw, które mają na nią wpływ.			

Jeżeli warunki spostrzegane przez ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego byłyby stosowane, możliwości partycypacji byłyby rozbudowane w celu włączenia innych grup takich jak kobiety, mniejszości narodowe, ludzie bezdomni, itd. W praktyce mogłoby to oznaczać, że inicjatywy samopomocowe i lobbingsowe bezrobotnych kobiet i mężczyzn, którzy zechcieliby utworzyć swoją własną sieć krajową w Austrii mogłyby otrzymać przyzwolenie na podobne udogodnienia jak Rada Społeczeństwa Obywatelskiego Seniorów.

Belgia: Wsparcie strukturalne

Istnieje jasna polityka zobowiązania ze strony rządu belgijskiego w zakresie całkowitej partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego w Belgii oraz zobowiązanie dotyczące rozwoju struktur wdrożenia tej polityki. Warunki dla wolnej i otwartej partycypacji, umowa partnerska pomiędzy państwem federacyjnym, wspólnotami i regionami ("*Partnership Agreement between the Federal State, the Communities, and the Regions*") w Belgii proponują model koordynacji, który może być korzystny dla innych krajów członkowskich szczególnie tych, które nie zastosowały jeszcze jakiegokolwiek mechanizmu zachęcającego do partycypacji. Struktura ta ma mocne powiązanie z sieciami organizacji pozarządowych, które umożliwiają kontakt z ludźmi doświadczającymi ubóstwa i wykluczenia społecznego i dostarczają mechanizm strukturalny, który może uwzględnić warunki kompleksowości belgijskiej struktury federalnej.

Przykłady mechanizmów (rząd)	Zakres	Budżet
Usługi na rzecz walki z ubóstwem, brakiem zabezpieczenia i wykluczeniem społecznym	Narodowy Regionalny Miejski Wiejski	-€400000
Główne cele: • przygotować inwentarz, usystematyzować i przeanalizować informacje o braku bezpieczeństwa, ubóstwie, wykluczeniu społecznym i dostępie do praw na podstawie wystosowanych wskaźników; • wystosować konkretne rekomendacje i propozycje w celu ulepszenia polityki i schematów zapobiegania braku bezpieczeństwa, do walki z ubóstwem i integracji ludzi ze społeczeństwem; • przygotowywać raport, co najmniej 1 raz na dwa lata; • na prośbę jednej ze stron sygnatariuszy, międzyministerialnej konferencji nt. integracji społecznej, lub z własnej inicjatywy, wystosować rekomendacje lub przygotować przejściowe raporty na każdy temat związany z obszarem należącym do jego zadań; • zorganizować strukturalne konsultacje z najuboższymi ludźmi.		

Aby zrealizować bezpośrednią konsultację z grupami zagrożonymi struktura rządu zależy od niezależnej Belgijskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, która z kolei zależy od sukcesu regionalnych sieci przeciwdziałania ubóstwu, które odzwierciedlają federalną strukturę Belgii. Analiza tych sieci przyciąga uwagę na lukę pomiędzy wdrażaniem i szczytnymi celami, stosowaną metodologią i rzeczywistością. Proces konsultacyjny nie odkrył jeszcze drogi do utworzenia warunków, gdzie równi mogliby pracować razem a wymiar czasu do zorganizowania partycypacji stosowany do tej pory jest zbyt krótki by wygenerować znaczące efekty. Odpowiedź Belgijskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu wskazuje, że obecna inwestycja mogłaby spowodować większy zysk, jeżeli byłyby zwiększone zasoby strategiczne szczególnie we wsparciu sieci pozarządowych na poziomie regionalnym.

Republika Czeska: grupy docelowe

W większości przykładów mechanizmów pozarządowych i rządowych dostarczonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Republiki Czeskiej uwaga jest skupiana na usługach dla poszczególnych grup. Istnieje również projekt pilotażowy „Planowania Wspólnoty”, gdzie zaangażowanie wszystkich stron zainteresowanych (tj. użytkowników, dostawców usług, nabywców) jest kluczowym celem. Model Planowania Wspólnoty został zastosowany w obszarze usług społecznych, gdzie

stara się wykształcić otwarty proces zidentyfikowania potrzeb i zasobów oraz znaleźć najlepsze rozwiązania.

Wybrany model

Wybrany model czeski jest jednym z niewielu przykładów, gdzie poszczególne grupy docelowe włączają grupy mniejszości etnicznych. Wybrany model ma charakter konsultacji na poziomie regionalnym w formie Komisji ds. Społecznych i Zdrowia, która doradza w sprawach ludzi niepełnosprawnych i Romów. Komisje regionalne pracują na podstawie mechanizmu, który umożliwia zasilanie konsultacji na poziomie krajowym.

Przykład (pozarządowy)	mechanizmu	Zasięg	Budżet
Komisje ds. społecznych i zdrowia, które służą jako podmioty konsultacyjne zarządom miast.	Ludzie doświadczający ubóstwa i wykluczenia społecznego w tym szczególnym przypadku są niepełnosprawni i Romowie.	Regionalny	Fundusze są dostarczane przez regiony i miasta z ich budżetów
Główny cel: doradztwo dla zarządów miast w sprawach społecznych i zdrowia na poziomie regionalnym			

W wypowiedzi czeskiego Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych również podkreślono, że ze względu na tworzenie pierwszego Narodowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej Ministerstwo jest zainteresowane skorzystaniem z doświadczeń tych, którzy już posługują się Narodowym Planem Działania.

Dania: Zamykanie luki pomiędzy polityką i praktyką

Zarówno sektor rządowy jak i pozarządowy zaoferowały wspólną odpowiedź, skoordynowaną przez przedstawiciela Komitetu Programu Wykluczenia Społecznego. Podane przykłady dotyczą głównie usług opieki społecznej. Cel wzmocnienia zaangażowania “użytkowników” oraz wolontariuszy w działania organizacji zajmujących się mieszkalnictwem jest jedyną referencją dotyczącą partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego. Uznaje się potrzebę rozwoju ducha partnerstwa zarówno z obecnymi jak i byłymi osobami marginalizowanymi w tym przypadku. Ogólna luka pomiędzy oficjalną polityką dotyczącą partycypacji grup najsłabszych i wdrożeniem tej polityki jest pokazana na przykładzie wybranego mechanizmu rządowego.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Nazwa inicjatywy: Rada dla grup najsłabszych	Narodowy	- 500000€
Główny cel: Stosowanie oficjalnej polityki i przedstawianie propozycji		

Ten przykład wskazuje na świadomość, że bardziej sprecyzowana strategia jest potrzebna, aby zaangażować partycypację ludzi doświadczających ubóstwa w proces rozwoju polityki.

Finlandia: Podejście oparte na głównym nurcie (mainstream approach)

Nie ma żadnego specjalnego mechanizmu na poziomie ministerialnym, gdzie ludzie doświadczający ubóstwa mogliby zaangażować się bezpośrednio w proces podejmowania decyzji. Natomiast, według przedstawiciela Komitetu Programu Wykluczenia Społecznego przy Ministerstwie ds. Społecznych i Zdrowia, konsultacja jest częścią programu pracy. Podczas przygotowania reform, opracowywaniu ustaw, itd., uwzględniane są opinie organizacji pozarządowych. Odpowiedź Ministerstwa ds. Społecznych i Zdrowia podkreśla, że Rząd Finlandii jest zobowiązany systemem administracyjnym, który aktywnie angażuje społeczeństwo obywatelskie, stara się być demokratyczny i przejrzysty w dostarczaniu usług. Wszyscy obywatele mogą skontaktować się bezpośrednio z administracją na różnych poziomach, ministrami, politykami, itd. Rząd Finlandii kładzie również nacisk na stosowanie nowoczesnej technologii komunikacyjnej, łącznie z Internetem, w procesie słuchania głosu obywateli.

Organizacje pozarządowe wykazują podobne oczekiwania partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego, na przykład **Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö (TVY) - National Cooperation Organisation of the Unemployed in Finland - Narodowa Organizacja Współpracy Bezrobotnych w Finlandii** została utworzona przez bezrobotnych i jest przez nich zarządzana. Wszyscy, którzy pracują w organizacjach TVY byli wcześniej bezrobotnymi.

Fiński przykład łączy środki przeciwdziałania ubóstwu z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego, używając partycypacyjnych strukturalnych mechanizmów jako część podejścia wywołanego przez główny nurt (mainstreaming approach). Jednym z przykładów przedstawicieli SEP jest Rządowy Program Polityki ds. Partycypacji Społeczeństwa Obywatelskiego, który jest jednym z czterech Programów Polityki na lata 2003-2007.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Partycypacja Społeczeństwa Obywatelskiego, Rządowy Program Polityki	Narodowy	-€
Fiński Program Rządowy łączy cztery tak zwane Programy Polityki. Jednym z programów jest Program Polityki Partycypacji Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2003-2007. Jest to demokratyczny projekt narodowy, który został uruchomiony, aby zachęcić partycypację społeczeństwa obywatelskiego i wzmocnić już funkcjonującą demokrację. Celem jest udoskonalenie możliwości partycypacji społeczeństwa obywatelskiego i wyborczego oraz zapewnienie większej edukacji na temat demokracji, jak również wzmocnienie demokracji reprezentatywnej. Program Polityki będzie koordynował środki w celu wspierania demokracji. Szczególna uwaga będzie poświęcona integracji w społeczeństwie obywatelskim ludzi z niższym poziomem wykształcenia, młodzieży o niskich zarobkach, którzy już są lub są zagrożeni wykluczeniem społecznym.		

Francja: Statut Prawny

Odpowiedź rządu na kwestionariusz była ściśle dostosowana do formalnych wymagań wdrażania statutów prawnych (zobacz przykład), podczas gdy odpowiedź organizacji pozarządowych podkreślała rozwój wartości dzielonych przez grupę, która jest tworzona na podstawie wolnego i woluntarystycznego stowarzyszenia.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Nazwa inicjatywy: Ustawa 2002-2	Narodowy	-€
Główny cel: Wzmocnienie mechanizmów partycypacji w strukturach społecznych i medycznych. Granty dla Usług Pogotowia (CHRS) dla grup pracujących w tym celu.		

Wsparcie rządowe dla programów integracji społecznej obecnych działań kładzie mocny nacisk na usługi i wsparcie osób i rodzin zamiast sieci lub innych mechanizmów, które angażują partycypację w polityce lub w środkach wdrażania polityki. Może to prowadzić do partycypacji dużych dostawców usług w debacie polityki za pośrednictwem Krajowej Rady Walki Przeciw Wykluczeniu - *Conseil National de Lutte contre les exclusions (National Council against Exclusion)*, która została utworzona w 1998r., po wejściu w życie ustawy o wykluczeniu społecznym.

Odpowiedzi ze strony organizacji pozarządowych i rządu wskazują, że nie było jak dotąd żadnej partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego w Narodowym Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Istnieją natomiast przykłady inicjatyw rządowych, które zarówno zainteresowane ministerstwo i Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (REALPES/European Anti-Poverty Network) widzą jako zapewnienie postępu. Kluczowym przykładem jest zobowiązanie zorganizowania konferencji nt. ubóstwa, która umożliwi grupom prezentowanie swoich poglądów w jednokrotnych spotkaniach organizowanych w 8 rejonach.

Niemcy: Skala Mechanizmów Strukturalnych

“Beraterkreis” w Niemczech jest przykładem specjalnych grup konsultacyjnych, które są zakładane w niektórych krajach członkowskich. Byłoby użyteczne dalsze porównanie działań doradczych lub konsultacyjnych komitetów i to, w jakim stopniu angażują ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Przykład mechanizmu (pozarządowy)	Zasięg	Budżet
Beraterkreis – Komitet Doradczy ds raportowania ubóstwa i dostatku oraz do Narodowego Planu Rozwoju	Narodowy	-€ Fundusze rządowe + inne
Główny cel: informacja i ocena obszaru ubóstwa, raportowanie zamożności oraz opracowanie Narodowego Planu Działania z ekspertyzą organizacji pozarządowych, organizacji samopomocowych i innych ekspertów.		

Grupa doradcza to mechanizm przedstawicieli organizacji samopomocowych konsultowany przez Narodowy Plan Działania, która kładzie nacisk na zagadnienia i ma inny charakter niż programy rządowe, takie jak “Sozialen Stadt” – społeczny zintegrowany miejski program w Niemczech, który kładzie nacisk na partycypację.

Bardziej pogłębione badanie mechanizmów strukturalnych, które angażuje partycypację ludzi doświadczających ubóstwa wymagałoby procesu planowania i wdrażania, który uwzględniłby skalę problemu i wewnętrzne struktury rządowe. Odpowiedź EAPN Niemcy sygnalizuje to:

“Odpowiedź na cały kwestionariusz wymagałaby wykonania badania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Nie ma możliwości odpowiedzieć w tak krótkim czasie.”

Odpowiedź EAPN Niemcy również podkreśla, że wymagane mechanizmy strukturalne powinny działać na poziomie lokalnym i regionalnym z jasnym powiązaniem z poziomem krajowym/federalnym, jeżeli mają dostarczać zadowolającego poziomu partycypacji i wniosków (feedback).

Grecja: Zdefiniowanie Strukturalnego Mechanizmu Partycypacji

EAPN Grecja podtrzymuje dokładną definicję „mechanizmu strukturalnego” w kontekście tego badania i twierdzi, że: „nie ma organizacji pracujących „wyraźnie” na rzecz partycypacji i zaangażowania ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia w tworzeniu i wdrażaniu polityki.”

Istnieje tendencja uznania niektórych kategorii ludzi biednych bardziej niż innych, jak zostało to zidentyfikowane przez EAPN Grecja, gdzie „na przykład, niepełnosprawni, ludzie starsi i kobiety za pośrednictwem swoich stowarzyszeń mają większy wpływ na proces tworzenia polityki niż bezdomni, migranci lub samotni rodzice.” EAPN Grecja ma kluczową rolę w zakresie mechanizmu strukturalnego pomiędzy organizacjami pozarządowymi, które spełniają warunki opracowania podstaw procesu partycypacyjnego. Istnieje potencjał, aby połączyć te inicjatywy z inicjatywami rządowymi – Narodowy Komitet ds. Zabezpieczenia Społecznego. Ten komitet nie funkcjonował od ostatnich wyborów. Nie było dostępu do dalszych informacji od członków komitetu programu ds. wykluczenia społecznego w tym zakresie.

Odpowiedź EAPN Grecja potwierdza „idiosynkrazje i specyfikę greckiej społecznej formacji i rolę społeczeństwa obywatelskiego. Grecja, jako kraj o jednym z największych wskaźników ubóstwa w 15 Unii Europejskiej i krótką historią społeczeństwa obywatelskiego charakteryzuje się brakiem zinstytucjonalizowanej pozycji w tworzeniu polityki.” Sprawa partycypacji jest postrzegana jako „nowa rozprawa” i w związku z tym wymiana doświadczeń z innymi krajami członkowskimi została zidentyfikowana jako ważna dla rozwoju dobrych praktyk.

Irlandia: Sieć Sieci

Przykład z Irlandii demonstruje ścisłe stosunki pomiędzy inicjatywami rządowymi i inicjatywami organizacji pozarządowych. Departament ds. Rolnictwa, Wspólnoty i „Gaeltacht” dostarcza funduszy 10 narodowym sieciom przeciwdziałającym ubóstwu, które angażują partycypację poszczególnych grup. Każda sieć krajowa jest autonomiczna i identyfikuje się jako organizacja pozarządowa, ale otrzymuje fundusze dla personelu pełniącego rolę rozwojową, polityczną lub administracyjną.

Przykład mechanizmu (pozarządowy)	Zasięg	Budżet
Narodowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu	Narodowy	- €1,450,000€
Główny cel: Wsparcie zdolności Narodowych Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, aby umożliwić ich współpracę w procesie rozwoju polityki na poziomie krajowym. Rozwój zdolności Narodowych Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu aby tworzyć politykę z ich doświadczenia na poziomie lokalnym i krajowym. Istnieje 10 Narodowych Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, które reprezentują interesy ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego: ▪ Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) Irlandia ▪ Spółdzielnia Pracowników Wspólnoty - <i>Community Workers' Co-op (CWC)</i> ▪ Forum Ludzi Niepełnosprawnych - <i>Forum of People with Disabilities (FPD)</i> ▪ Irlandzka Narodowa Organizacja Bezrobotnych - <i>Irish National Organisation of the Unemployed (INOUE)</i> ▪ Irlandzkie Ogniwo Wiejskie - <i>Irish Rural Link (IRL)</i> ▪ Irlandzki Ruch Podróżniczy - <i>Irish Traveller Movement (ITM)</i> ▪ Sieć i Wymiana/Współpraca Samotnych Rodziców - <i>One Parent Exchange and Network (OPEN)</i> ▪ Liga Praw Dziecka - <i>Children's Rights Alliance (CRA)</i> ▪ Irlandzka Rada Uchodźców - <i>Irish Refugee Council (IRC)</i> ▪ Sieć Kobiet Starszych - <i>Older Women's Network (OWN)</i>		

Kluczowymi kryteriami tych funduszy jest obowiązek sieci włączania i angażowania grup przez nie reprezentowanych, stosowanie wspólnotowego etosu rozwoju i posiadanie struktury reprezentacyjnej. Są one również zobowiązane dostarczać wsparcia lokalnym akcjom przeciwdziałania ubóstwu i wspierać wpływ na politykę pomiędzy swoimi członkami, którzy łączą wspólnoty interesów (również pod względem geograficznym) i ludzi żyjących w ubóstwie.

Podczas gdy sieci wykonują prace podstawowe w celu ułatwienia partycypacji poszczególnych grup przez nie reprezentowanych, jest jeszcze dużo pracy do wykonania w rozwoju procesu partycypacyjnego. Raport z 2002r. dotyczący konsultacji Narodowego Planu Rozwoju na Rzecz Integracji wykazuje potrzebę ulepszenia struktur partycypacyjnych.

Włochy: Społeczny i ekonomiczny rozwój lokalny

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu - *CILAP/European Anti-Poverty Network*, Włochy należy do ściśle określonego „mechanizmu strukturalnego” w kontekście tego badania. Nie ma organizacji pozarządowych ani mechanizmów rządowych, które odzwierciedlają dyskusję, analizę i refleksje ludzi doświadczających ubóstwa i

wykluczenia społecznego. Przykład inicjatywy rządowej został uwzględniony poniżej i jest wskazówką możliwego przesunięcia w kierunku rozwoju zobowiązania wsparcia partycypacji. Inicjatywa ta pokazuje wpływ prawodawstwa narodowego (Ustawa Nr. 328), która wygenerowała projekty planowania miast pod względem polityki społecznej - *“Piani regolatori sociali” (Town planning-schemes about social policy)*. Te mechanizmy lokalnej administracji starają się wdrożyć formę decentralizacji. Według CILAP “wydaje się, że pracują w niektórych dużych miastach (takich jak Rzym i Neapol) oraz w niektórych małych miastach”. CILAP - Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu - Włochy planuje włączyć się w projekty planowania miast pod względem polityki społecznej - *“Piani regolatori sociali*.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Projekty planowania miast pod względem polityki społecznej - <i>“Piani regolatori sociali” (Town planning-schemes on social policy)</i>	Miejski	-€
Ustawa nr. 328 z 2000r. o reorganizacji opieki społecznej i publicznych usług społecznych na poziomie lokalnym umożliwia tworzenie pośrednich organizacji w celu planowania lokalnych projektów. Niektóre miasta stworzyły projekty planowania miasta pod względem polityki społecznej wdrażane przez lokalne wspólnoty: ich celem jest promowanie partycypacji wszystkich partnerów społecznych, aby przeprowadzać lokalne działania na rzecz rozwoju społecznego i ekonomicznego.		

CILAP aktywnie współpracuje z innymi organizacjami pozarządowymi, które są skatalogowane jako mechanizmy angażowania partycypacji w innych krajach członkowskich, np. Caritas.

Luksemburg: Zaangażowanie organizacji pozarządowych w procesie tworzenia ustaw

Inicjatywy rządowe w Luksemburgu rozpoczynają się od ustawodawstwa i modyfikacji w statutach prawnych. Zamiast bezpośredniego angażowania ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia próbują zaangażować ich poprzez organizacje pozarządowe. Zatem, ustawa przedstawiona do Parlamentu w maju 2003 umożliwia przedstawicielom organizacji pozarządowych uczestnictwo w szerokim zakresie reprezentacji „Najwyższej Rady Akcji Społecznej” *“Conseil Supérieur à l’action sociale” (High Council for Social Action)*. W co 3-letnim raporcie do parlamentu ta Najwyższa Rada ustala potrzebę działań przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu i zaleca politykę w odpowiedzi na te potrzeby.

W grudniu 2003r., czekając na przyjęcie nowej ustawy ATD Czwarty Świat (*ATD-Quart Monde*), A.S.T.I. i CARITAS już uczestniczyły w spotkaniu Najwyższej Rady jako eksperci.

Przykład A.S.T.I. jest włączony, ponieważ jego nacisk na prawo odzwierciedla jeden z warunków partycypacji, który ustala, że „Nie będzie miejsca dla dyskryminacji w

dialogach i wymianach”. To jest jeden z nielicznych przykładów ze wszystkich odpowiedzi, który kładzie nacisk na prawo lub niedyskryminację.

Przykład mechanizmu (pozarządowy)	Zasięg	Budżet
Nazwa organizacji pozarządowej: Stowarzyszenie na Rzecz Wsparcia Pracowników Imigrantów (A.S.T.I. Association de Soutien aux travailleurs immigrés a.s.b.l.) /Association for the support of immigrant workers http://www.asti.lu/ Umowa z rządem – Ministerstwo ds. Rodziny, Solidarności Społecznej i Młodzieży (Contract with Government - Ministère de la Famille, de la Solidarité sociale et de la Jeunesse)	Narodowy	Około 120.000
Główny cel: Ochrona prawa i interesów imigrantów oraz promocja partycypacji w życiu publicznym. (Projekt szkoleń, aby ułatwić integrację z rynkiem pracy ludziom starającym się o azyl był również sfinansowany w ramach EQUAL)		

Po zmianach w prawie, nacisk przesuwany jest ze stosunków usługi-klienci do szerszej konsultacji w zakresie polityki. Zobowiązanie zaangażowania organizacji pozarządowych w planowaniu i tworzeniu polityki jest częścią procesu połączenia usług z szerszą partycypacją społeczeństwa obywatelskiego i ugruntowane jest na podstawie opinii, że ludzie doświadczający ubóstwa lepiej się wyrażają poprzez organizacje, które reprezentują ich interesy.

Portugalia: Współpraca Lokalna i Regionalna

Po intensywnym lobowaniu organizacji pozarządowych rząd Portugalii zaproponował konsultacje na forum NGO’ów. W oczach EAPN Portugalia jest to ważny przełom”

“Nawet, jeżeli to Forum nie umożliwi bezpośredniej partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa będzie ważną platformą dla organizacji reprezentujących ludzi doświadczających ubóstwa, aby ich głosy zostały wysłuchane. Forum będzie miało charakter narodowy, gdzie organizacje pozarządowe będą miały możliwość konsultacji i prezentowania ich opinii.” (Odpowiedź na Kwestionariusz EAPN – Portugalia z maja 2004r.)

Wybrany przykład odzwierciedla powiększający się zakres zobowiązania w Portugalii, aby również pracować na poziomie lokalnym i regionalnym. Rząd dostarczył funduszy, które umożliwią EAPN w Portugalii wykonać prace pilotażowe,

aby uwzględnić ubóstwo w planowaniu, wdrażaniu i ewaluacji polityki. Jest jeszcze za wcześnie na rezultaty tego procesu.

Przykład mechanizmu (pozarządowy)	Zasięg	Budżet
“Partycypacja – Aktywacja” <i>(Participation Activation)</i> EAPN Portugalia	Narodowy Regionalny	- 82.335,3 8 €
Główny cel: Od 2002r. EAPN Portugalia, za pośrednictwem projektu “Partycypacja – Aktywacja” próbuje wdrożyć kilka działań dla rozwoju procesu partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa w definicji, wdrażaniu i ewaluacji polityki przeciwdziałania ubóstwu. W 2003. ten projekt został włączony do portugalskiego Narodowego Planu Działań na rzecz Integracji Społecznej i rząd Portugalii go finansuje. Ten projekt jest głównie początkiem procesu i jest projektem eksperymentalnym, koordynowanym przez portugalską Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu. Projekt znajduje się w procesie rozwoju w 4 regionach kraju (Porto, Braga, Évora i Coimbra).		

Holandia: Klient czy Obywatel?

Najbardziej znaczącym rządowym środkiem zaangażowania zidentyfikowanym przez EAPN Holandia jest projekt „Rady Klientów”, który funkcjonuje od jakiegoś czasu i został utworzony, aby reprezentować użytkowników usług, na przykład, domy dla osób starszych, centra opieki dla ludzi bezdomnych i rady petentów (osób walczących o przyznanie zasiłku ludziom znajdującym się w sytuacji ubóstwa) na poziomie lokalnym.

Działania wymagane przez ustawodawstwo krajowe, finansowane na poziomie lokalnym i regionalnym: EAPN zaangażowała Krajowe Szkolenia dla Petentów - LKU (*Landelijke Kadertraining Uitkeringsgerechtigden*) (*National Training for Claimants*) w celu przeprowadzenia szkoleń, aby umożliwić im uczestnictwo w radach-klientów, gdzie mogą oni wpływać na politykę na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. (Odpowiedź EAPN NL – Holandia). Jednakże szkolenie ludzi w tych radach klientów przez LKU zostało zaprzestane w roku 2004 z powodów finansowych (cięcia we wszystkich departamentach). Oznacza to, że zaangażowanie ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego zmniejsza się zamiast powiększać.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Rady Klientów	Narodowy	-€

Cel: Zaangażowanie grup użytkowników usług i polityki społecznej. Zalecane jest utrzymanie rad klientów, ale powinny one być wdrażane i finansowane na poziomie regionalnym, wojewódzkim i samorządów lokalnych.

Hiszpania: Od Teorii do Praktyki

Zarówno mechanizmy rządowe jak i pozarządowe na rzecz zaangażowania ludzi najsłabszych w Hiszpanii są słabe lub nie istnieją. Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu – EAPN przypisuje jedyną ważną myśl na ten temat pracy organizacji ATD-Czwarty Świat (*ATD-Fourth Word*). W uznaniu potrzeby pracy w tym zakresie, Sieć utworzyła grupę zobowiązaną do działania na rzecz rozwoju partycypacji jako część programu ponownego uruchomienia EAPN w Hiszpanii. Na tej podstawie i ze względu na partycypację delegacji hiszpańskiej w Trzecim Spotkaniu Europejskim zostanie zorganizowane seminarium na temat partycypacji.

Jako najlepszy przykład partycypacji Hiszpańska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu zidentyfikowała partnerstwo trzech organizacji pozarządowych współpracujących w europejskim projekcie przeciwdziałania dyskryminacji

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Program działania przeciw dyskryminacji w pracy, wdrażany przez trzy organizacje pozarządowe.	Narodowy	-€
Cáritas: Praca na rzecz integracji ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy. Red Cross: Praca na rzecz integracji imigrantów na rynku pracy Fundación Secretariado General Gitano: Praca na rzecz integracji na rynku pracy mniejszości etnicznej Romów. Te trzy programy przewidują partycypację ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego w procesie integracji na rynku pracy i są w procesie wdrażania.		

Przewiduje się, że lekcje z tych trzech programów będą wspierały w przyszłym planowaniu procesu partycypacji w Hiszpanii.

Szwecja: Partycypacja “Użytkownika” i Partycypacja Społeczeństwa Obywatelskiego

Odpowiedź szwedzka zwraca uwagę na lukę pomiędzy wspólnymi aspiracjami i podejściem rządu i organizacji pozarządowych oraz procedurami wdrożeniowymi, które dopasowują się do aspiracji. Szwedzki Narodowy Plan Działania wyraża zamiar zlikwidowania tych luk w partycypacji, aby: „widział, że obywatele mają więcej równych szans do wywierania wpływu na proces polityczny niż dotychczas”. Szwedzki Narodowy Plan Działania str. 37 (*NAPsincl /Sweden Page 37*). Wybrany przykład jest bazowany na propozycji “utworzenia komitetu na rzecz wpływu w sprawach dotyczących rozwoju społecznego przy Ministerstwie Spraw Społecznych i Zdrowia, w którym Sieć Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu i przedstawiciele Szwedzkiego Stowarzyszenia Lokalnych Władz i Narodowy Zarząd ds. Zdrowia i Opieki Społecznej będą miały największą rolę.” Szwedzki Narodowy Plan Działania str. 41.

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
“Komitet na Rzecz Wpływu Użytkowników”	Narodowy	-€
Cel: Wykonywanie działań ciała konsultacyjnego pomiędzy sektorem publicznym i wolontarystycznym oraz organizacjami użytkowników z zamiarem zmobilizowania wszystkich stosownych podmiotów do działań przeciwdziałania słabym punktom sfery ekonomicznej i społecznej.		

Z perspektywy rządu szwedzkiego “trudno jest rozwijać obszerne i pomyślnie wymiany dobrych praktyk”. Jednym z przykładów dobrych praktyk z perspektywy rządu jest rozwój lokalnych umów, które nawiązują do ciała/podmiotu teorii i praktyki rozwoju wspólnoty lub lokalnego społecznego rozwoju, podbudowanego zobowiązaniem partycypacji z możliwością działania poprzez szeroki zakres politycznych i innych ideologii.

Wielka Brytania: Decentralizacja

Odpowiedź Wielkiej Brytanii wyraża, że “Rząd Wielkiej Brytanii uznaje, że sukces walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym zależy od pracy w partnerstwie pomiędzy ludźmi z szerokiego zakresu środowisk.” Ich podejście polega na przywróceniu odpowiedzialności Szkockiemu i Walijskiemu Zgromadzeniu (*Scottish and Welsh Assembly*) i Administracji Północnej Irlandii (*Northern Ireland Administration*).

Przykład mechanizmu (rządowy)	Zasięg	Budżet
Nazwa inicjatywy: Partnerstwo na Rzecz Integracji Społecznej http://www.communitiesscotland.gov.uk	Szkocja	4.1 funtów brytyjskich
Główny cel: Zaangażowanie ludzi doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego w udoskonaleniu dostarczania lokalnych publicznych usług na obszarach zaniedbanych.		

Brytyjski Departament Pracy i Zasiłków naradza się z Zespołem Zadaniowym ds. Polityki Społecznej (Social Policy Task Force - SPTF). Zespół jest grupą parasolową/sieci organizacji pozarządowych, utworzony by współpracować z rządem Wielkiej Brytanii w Narodowym Planie Działania na rzecz Integracji Społecznej. Zespół Zadaniowy ds. Polityki Społecznej, który został zainicjowany przez EAPN jest włączony w rozwój Narodowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej 2003. Z tej inicjatywy powstał wspólny projekt rozwoju „Zestaw Narzędzi Partycypacji” (*Participation Toolkit*), który wzmocni partycypację ludzi doświadczających ubóstwa w rozwoju Narodowego Planu Działania. Wielka Brytania wyraża entuzjazm w stosunku do wartości dodanej ścisłych stosunków współpracy pomiędzy rządem a sektorem pozarządowym: „Bardziej otwarty proces partycypacyjny korzystny jest do uwydatnienia poszczególnych problemów z wdrażaniem polityki. Bez bezpośredniej partycypacji ludzi doświadczających ubóstwa niektóre z tych problemów zwróciłyby na siebie mniej uwagi”.

Załącznik I: Program

Trzecie Europejskie Spotkanie Ludzi Doświadczających Ubóstwo i Wykluczenie Program

Czwartek, 27 maja	Przyjazd Delegatów
19.00	Bufet w Hotelu Dorint
Piątek, 28 maja	Przewodniczący konferencji: Profesor Seamus O Cinneide
9.00 - 9.45	Otwarcie obrad plenarnych ▪ Gerry Mangan, Przedstawiciel Prezydencji Irlandzkiej ▪ Maria Arena, Minister Integracji Społecznej, Polityki Wielkich Miast, Równości Szans i Funkcji Publicznej, Belgia ▪ Marie-Josée Jacobs, Minister ds. Rodziny, Solidarności Społecznej i Młodzieży, Luksemburg ▪ Odile Quintin, Dyrektor ds. Społecznych i Zatrudnienia, Komisja Europejska ▪ Isabelle Leborgne, Stowarzyszenie Międzynarodowych Społecznych i Ekonomicznych Działań Partnerskich, Uczestnik drugiego spotkania
9.45 – 10.15	Przerwa na kawę
10.15 – 13.00	Warsztat 1: Zapoznanie się i dzielenie doświadczeniami: • Krótkie podsumowanie pierwszego i drugiego spotkania • Uczestnicy przedstawiają siebie, swoje oraz najważniejsze sukcesy i wyzwania stojące przed ich stowarzyszeniem/organizacją pozarządową. • Poruszone problemy stworzą wspólną, uzgodnioną listę pytań na sesję dialogową podczas końcowych obrad plenarnych.
13.00 – 14.30	Lunch
14.30 – 16.00	Warsztat 2. Partycypacja – Jaka jest praktyka? • Prezentacja głównych rezultatów badania • Prezentacja przykładu wynikającego z badania (Dyskusja) • Dzielenie się przykładami partycypacji, w które zaangażowani są uczestnicy.

16.00 – 16.30	Przerwa na kawę
16.30 – 17.30	Warsztat – kontynuacja Otwarta dyskusja o partycypacji
Wieczór	Kolacja w RESIDENCE PALACE Rue de la Loi 155 Katering - BOUILLON DE CULTURES , Stowarzyszenie Brukselskie Szkolenia i Integracji Społecznej. Zespół muzyki irlandzkiej – Siomon O DONNGHAILE Muzyka afrykańska – Federation Hope for Africa (Federacja Nadzieja dla Afryki)
Sobota, 29 maja	Przewodniczący konferencji: Profesor Seamus O' CINNEIDE ,
9.15 – 10.15	Warsztat 3: Przygotowanie informacji zwrotnych na obrady plenarne
10.15 – 10.45	Przerwa na kawę
10.45 – 13.15	Obrady plenarne Raporty z innych Presidency Events: Madame Sandra Christian, EAPN Netherlands Raporty i pytania z warsztatów Odpowiedź od panelu Dyskusja otwarta Panel Mary Coughlan, Minister ds. Społecznych i Rodzinnych, Maria Arena, Minister Integracji Społecznej, Polityki Wielkich Miast, Równości Szans i Funkcji Publicznej, Belgia Armindo Silva, Kierownik Jednostki, Wykluczenia Społecznego, Dyrektorat ds. Społecznych i Zatrudnienia, Komisja Europejska Brigitte Weinandy, Członek Komitetu Opieki Społecznej Unii Europejskiej i Doradca, Ministerstwo ds. Rodziny, Solidarności i Młodzieży – Narodowa Służba Działań Socjalnych, Luksemburg Ludo Horemans, Wice Prezes, Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (<i>EAPN - European Anti Poverty Network</i>)
13.15 – 13.30	Zamknięcie obrad plenarnych Mary Coughlan, T.D., Minister ds. Społecznych i Rodzinnych, Irlandia Maria Marinakou, Prezes - Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (<i>EAPN - European Anti Poverty Network</i>)

	• Podsumowujące Uwagi Przewodniczącego
13.30	• Zdjęcie "rodzinne"• Lunch
14.30	Wyjazd uczestników

Załącznik II Lista Uczestników

Trzecie Europejskie Spotkanie Ludzi Doświadczających Ubóstwa

Nazwisko	Imię	NGO - Organizacja	Kod pocztowy	Miasto	Adres	E-mail
AUSTRIA						
LANDA	Katarzyna	"Zum Alten Eisen " Selbsthilfegruppe von Arbeitsuchenden ab 40	A-1020	Wien	Heinistrasse 29/8A	kml@chello.at
EHLER	Wulfhardt	"Zum Alten Eisen " Selbsthilfegruppe von Arbeitsuchenden ab 41	A-1230	Wien	Färbermühlgasse 5/2/3	wulfhardt.ehler@chello.at
KOEHLER	Dietmar	"Zum Alten Eisen " Selbsthilfegruppe von Arbeitsuchenden ab 42	A-1230	Wien	Dr. Hanswenzlgasse 8	ibd.koehler@utanet.at
BELGIA						
STEPMAN	Patricia					
PEELMAN	Sonja					
ROSSIERS	Paul					
CLYMANS	Mieke	PRISO- Steunpunt Turnhout	B-2300	TURNHOUT	Otterstraat 116	mieke_turnhout@priso.be
TALON	Jocelyne	Comité de défense des citoyens de la ville de Bruxelles	B-1000	BRUXELLES	Rue borgval, 2	jocelynetalon@hotmail.be
CLEMENT	Eugène	Fédération Espoir d'Afrique ASBL	B-1082	Bruxelles	Place de la Gare, 1/2	vzwfedasbl@belgacom.net
BULGARIA						
IVANOVA	Angelina	Inter Ethnic Dialog		DOBRODAN Village		dobrodan@infotel.bg
POPOV	William	Competency and Ethics		PAVLIKENI Town		
IVANOV	Sasho	Roma Cultural & Youth Organisation		STRELCHA Town		lia@abv.bg
MINEV	Douhomir	EAPN Bulgaria	BG-	SOFIA	Rakovski 159 str	perspekt@tradel

			1000			net
JELIAZKOVA	Maria	Information Centre	BG-1000	SOFIA	Rakovski 159 str	perspekt@tradel.net
REPUBLIKA CZESKA						
Hradecky	Ija					hradecky@nadej.e.cz
DANIA						
RUDOLF	Ole	TRUE	DK-8210	ARHUS	Jernaldervej 221a-ltv-dep 3535	naerudvalget.aarhusami@yahoo.dk
NIELSEN	Johnny	TRUE	DK-7620	LEMVIG	Jens Sondergardsvej 3, 3sal.dep 312	urup722003@hotmail.com
HAMMER	Lis	KOFOEDS SKOLE		DK-COPENHAGEN	Tagensvej 29	
LARSEN	Inge	KOFOEDS SKOLE		DK-COPENHAGEN	Folehaven 45.Valby	
LARSEN	Karin	KOFOEDS SKOLE		DK-DRAGOR	Schoutgarden 32	karinl@kofoedsskole.dk
ESTONIA						
HEINLA	Eda	NGO Tallinn Children Support Centre,	10143	TALLINN	Estonia blvd 7	Eda.Heinla@iiss.ee
FINLANDIA						
PULLI	Maija	TVY ry/EAPN-Fin	FI-25330	KUUSJOKI	Riitasuontie 19	maija.pulli@kuusjoki.salonseutu.fi
JOKINEN	Tarja	Pienperheyhdistys ry	FI-25330	HELSINKI	Väinöläkatu 34 D 19	tarja.jokinen@kolumbus.fi
OYER	Yumus	Suomen Punainen Risti	FI-00810	HELSINKI	Petter Wetterin tie 3 D 94	yumusud@hotmail.com
WARDOYO	Riina	Helsingin Ensikoti	FI-00510	HELSINKI	Lemunkuja 3 C 18	rinasnet@yahoo.com
WARDOYO	Endro	Helsingin Ensikoti	FI-00510	HELSINKI	Lemunkuja 3 C 18	rinasnet@yahoo.com
FRANCJA						
BIANDA	Magloire Cheri	Foyer Vers l'Avenir	FR-42153	RIORGES	337, Chemin Martin	magcheri@yahoo.fr

LEBORGNE	Isabelle	AIPIES	FR-76210	BOLBEC	4bis Place Félix-Faure	aipies@wanadoo.fr
DUPREZ	Christine	Ass.Martine Bernard	FR-59420	MOUVEAU	63 rue de Lille	christine.duprez@wanadoo.fr
MOULAOU	Nassera		FR-75020	PARIS	6 Rue Ch. & Robert	nassera.moulaoui@laposte.net
LONGELIN	Bénédicte	Foyer Chartrain	FR-28003	CHARTRES	12 rue Hubert Latham	bene_longelin@hotmail.com
LARMEE	Valérie	ATD Quart Monde	FR-69120	VAUX en VELIN	6 chemin des Echarmeaux	atdlyon@atd-quartmonde.org
HENRIQUES	Antonio	ATD Quart Monde	FR-69000	LYON	28, rue de l'annonciade	atdlyon@atd-quartmonde.org
NIEMCY						
BIEHN	Erika	NAK	59555	Lippstadt	Cappeltor 12	bagshi.erika@web.de
GEHRKE	Marlis		12629	Berlin	Gothaer Str. 17	netz-sozialberatung@gmx.net
KRÄMER	Imme	BAG-SHI	60439	Frankfurt	Niederurseler Landstr. 24	bagshi-beratung@aol.com
RATHMER	Otger	BAG-E	60318	Frankfurt	Nordendstr. 61	otger2004@yahoo.de
SCHRÖTER	Jens	AGAB e.V.	28215	Bremen	Kastanienstr. 63	
THÜRAUF	Andrea	BAG-E	60437	Frankfurt	Homburger Landstr. 865	andrea.thuerauf@t-online.de
WALTHER	Beate		47533	Kleve	Liesegangstr. 21	B.Walther-Kleve@web.de
GRECJA						
TSITSIPA	Theodora		Gr-14676	KALITH E-ATHENS	Treas, 6	tsitsipa@pnafonet.gr
LEKAJ	Egida		Gr-	EXARHIA - ATHENS	Sp.Trikoupi	egidaleka@yahoo.co.uk
MARINAKOU	Maria	EAPN Greece, President of EAPN International				mmarinakou@mland.gr
DOURIDA	Evangelia	EAPN Greece	Gr 12136	PERISTERI ATHENS	Kleanthous, 26	kspm-erp@otenet.gr

GEBRETSADIK	Geremen		Gr-11528	ILISSIA - ATHENS	Iridanou 4 a	
WĘGRY						
GELSEI	Gergo	ALLIANCE OF SOCIAL PROFESSIONALS	1094	BUDAPEST	Ráday u. 43-45. 609.sz.	gelsei.gergo@kla.hu
MACZNE PLETSER	Agnes	CSEPEL - Ass.of People living under the subsistance level	1211	BUDAPEST	Kiss J.alt. u. 63. 5/57.	
LAJTOS	Sandor	Teahouse, club for jobseekers	1214	BUDAPEST	Szent István út 1/b.	lasa@freestart.hu
GURBAI	Katalin	Teahouse, club for jobseekers	1215	BUDAPEST	Szent István út 1/b.	lasa@freestart.hu
FARKASNE BODNAR	Emma	CSEPEL - Ass.of People living under the subsistance level	1214	BUDAPEST	Nap u.8.4/14.	emmi48@freestart.hu
IRLANDIA						
Deaton	Margaret	Tallaght Centre for the Unemployed	Dublin 24	Tallaght	St Dominicks Hall, Main Street	magdeaton@eircom.net
King	Liz	Tallaght Centre for the Unemployed	Dublin 24	Tallaght	St Dominicks Hall, Main Street	tcu@iol.ie
In Son Keay	Clara	Migrants Rights Centre of Ireland	Dublin 3	Dublin	No 3 Bereford Park	info@mrci.ie
Magat	Sancha	Migrants Rights Centre of Ireland	Dublin 3	Dublin	No 3 Bereford Park	info@mrci.ie
Creighton	Maria	One Parent Exchange & Network	Co Mayo	Co Mayo	Malvern Mews, Knock Road, Claremorris,	enquiries@oneparent.ie
Courtney	Joan	One Parent Exchange & Network	Co Kerry	Co Kerry	34 Ballyrickard Court, Tralee,.	enquiries@oneparent.ie
WŁOCHY						
ALUISI	Paola	Casa dei Diritti Sociali-CILAP EAPN Italy	I-00145	ROMA	Via G. Gozzi 161	paolaalu@hotmail.com
PERRATONE	Guido	Emmaus Roma	I-00147	ROMA	Via Casale de Merode 8	segr.emmausest@libero.it
PARATO	Michele	Emmaus Ferrara	I-44040	S.NICOLO	Via Masolino Piccolo 8/10	emmausferrara@libero.it
ARSENE	Ciprian	Casa dei diritti sociali	I-00189	ROMA	Via Ischia di Castro 25	

MELE	Carlo	Caritas Italiana	I-83100	AVELLINO	c/o Caritas italiana Piazza Libertà 23	carit_av@inopera.it
PALUMBO	Cristina	Caritas Italiana	I-81016	CASERTA	Coop. Parva Domus, Via Elci (Piedimonte Matese)	crispalumbo@inwind.it
GRGA	Mirko	Comunità di Capodarco	I-00175	ROMA	c/o Comunità di Capodarco Via Messala Corvino 59	
BATTAGLIA	Giuseppe	Caritas Italiana	I-83100	AVELLINO	c/o Caritas italiana Piazza Libertà 23	carit_av@inopera.it
LITWA						
GEIDE	Dzintars	Livani Foundation "Balta Maja" and Charity Centre	LV 1021	Riga	Praulienas 10 -33	dg@btv.lv
LUKSEMBURG						
CAPITAO	Marco	None		Luxembourg		
WIRTZ	Nico	None		Luxembourg		
HOFFMANN	Marco	EAPN Lux	L-1725	Luxembourg	21-23, rue Henri VII	marco.hoffmann@ligue.lu
SCHNEIDER	Klaus	EAPN Lux		Luxembourg		
MALTA						
Calleja	Mark Anthony	Caritas Malta	VLT16	FLORIANA	5, LION STREET	diaconia@caritasmalta.org
HOLANDIA						
CHRISTIAAN	Sandra	EAPN Nederland	NL-1622D K	HOORN	Astronautenweg 148	sm.chrsitiaan@quicknet.nl
ETTEMA	Jan	EAPN Nederland	NL-7311EJ	APELDOORN	Brinkhorstweg 11	janettema@wandoo.nl
VEERHOFF	Niek	EAPN Nederland	NL-1703M V	HEERHUGOWAARD	Spaarne 88	nveer@wxs.nl
SMEEKES	Alida	EAPN Nederland				salida@zonnet.nl

DE KONING	Rien	EAPN Nederland	NL-5491KZ	OEDENRODE	Venkel 5	h.koning22@chello.nl
HUYBERTS	Anja	EAPN Nederland	NL-5491KZ	OEDENRODE	Venkel 5	h.koning22@chello.nl
NORWEGIA						
HERRESTAD	Ina		NO-0182	OSLO	Batteriet, Storgt 36	ina.herrestad@skbo.no
POLSKA						
PAPRZYCKA	Elzbieta	BARKA-KOFOED SCHOOL	62-028	POZNAN	ul. Pilsudzkiego 11/m15	sbarki@barka.org.pl
BOR	Lech	BARKA-KOFOED SCHOOL	61-003	POZNAN	ul. Sw. Wincentego 6/9	sbarki@barka.org.pl
KONIECZNY	Henryk	ROSE Ass. for the People and the Environment	64-423	LUBOSZ	Chudopczyce 17	chudopczyce@barka.org.pl
SCIANA	Zbigniew	ROSE Ass. for the People and the Environment	64-423	LUBOSZ	Chudopczyce 17	chudopczyce@barka.org.pl
TERCHA	Antoni	Barka Association for Mutual Help	47-100	Strzelce Opolskie	ul. Krakowska 16	kramat@go2.pl
JEDRZEJAK	Agnieszka	MONAR-MARKOT ALLIANCE	64-610	ROGOZNO	Roznowice 33	monar-wlkp@xl.wp.pl
ZDRENKA	Piotr	Barka Foundation for Mutual Help	64-008	POZNAN	ul. Sw. Marcin 30/14	barka@barka.org.pl
PORTUGALIA						
TEIXEIRA	Maria Rosa	Associação Promoção Social População Bairro Aleixo	4100	Porto (Portugal)	Rua Carvalho Barbosa, Ent. 106	porto@reapn.org
ANTUNES	José Luis	EAPN Portugal (Porto)	4050	Porto (Portugal)	Praça Guilherme Gomes Fernandes, 45-4º	porto@reapn.org
RIBEIRO	Maria Fernanda	EAPN Portugal (Coimbra)	3130-255	Soure (portugal)	Urbanização Encosta Sol, Lote 6, R/c Esq.	eapn-coimbra@clix.pt
GONÇALVES	Bruno	Assoc. Cigana Coimbra	3020-208	Coimbra (Portugal)	Bairro Ingote, Lote 22, Cave Eqª	brunocig@hotmail.com
PAIVA	Júlio	EAPN Portugal	4200-218	Porto (Portugal)	Rua Costa Cabral, 2368	julio.paiva@reapn.org
REPUBLIKA						

SŁOWACKA						
KVAPILOVA	Erika			SLOVAKIA- Bratislava	Pifflova 3, 851 01	erza@nextra.sk
HISZPANIA						
VIRELLA	JUAN PEDRO	ANDALUCÍA ACOGE	41008	SEVILLA (Andalucía)	Parque las Naciones 31	acoge@acoge.org
BANO	RABIA	MALAGA ACOGE	29009	MALAGA (Andalucía)	C/Sevilla 8	malaga@acoge.org
ALGOUCH	APDENOUR	MALAGA ACOGE	29009	MALAGA (Andalucía)	C/ Sevilla 8	malaga@acoge.org
RODRIGUEZ	SANDRA	SERVICIOS SOCIALES Ayunt Miguelturra	13171	CIUDAD REAL (Castilla la Mancha)	Plaza España 1	luisargueton@navegalia.com
RASTROLLO	PATRICIA	ASOCIACIÓN SOCIAL ANDRÓMINES	80110	BARCELONA (Cataluña)	Carretera Vella, 37	andromines@andromines.org
JIMENEZ	MARIA JOSE	FUND SECRETARIADO GENERAL GITANO	36205	VIGO (Galicia)	C/Faisán 3	acceder.vigo@fsqq.org
NAVARRO	JOSE MARÍA	CENTRO DE SOLIDARIDAD	50014	ZARAGOZA (Aragón)	C/Lucero del Alba 2	barberoak@hotmail.com
ARMENDARIZ	MAITE	EAPN.NAVARRA	31014	PAMPLONA (Navarra)	C/Artica 32	oficina@redpobreza.org
SZWECJA						
SODERSTROM	Helena	RSMH	SE 75242	UPPSALA	Gnejsvägen 2 B	
ALPHONCE	Elisabet	RSMH	SE 75263	UPPSALA	Hagavagen 278	
PERSON	Maj	RFHL	SE 753 20	UPPSALA	Bangardsgatan 13	
JONSON	Gith	KRIS	SE 116 23	STOCKHOLM	Bondegatan 9 A	
SAMUELSON	Rolf	EAPN	SE7542 8	UPPSALA	Ferlingsgatan 73	rolf.samuelson@comhem.se
WIELKA BRYTANIA						
MOYO	Temba		CF103 NB	CARDIFF	c/o Cardiff University- JOMEC-Bute Building, King	bucolliv@cf.ac.uk

					Edward XII Ave	
LOW	Vicki	Moray Against Poverty		ELGIN	34 Glenlossie Drive, New Elgin	cross2@tiscali.co.uk
FOX	Mike	UKCAP	L6 6AZ	LIVERPOOL	11a Pear Grove	
BUCOLLI	Vanessa	OXFAM	CF 10 3NB	CARDIFF	c/o Cardiff University- JOMEC-Bute Building, King Edward XII Ave	bucolliv@cf.ac.uk
PODRIMAJ	Lumturi	NIAPN	BT152 GB	BELFAST	c/o NICVA 61 Duncairn Gardens	niapn@nicva.org
VELLEM	Ronald	NIAPN	BT152 GB	BELFAST	c/o NICVA 61 Duncairn Gardens	Nmoyo
MOYO	Selina	Refugee Women's Action Group	CF103 NB	CARDIFF	c/o Cardiff University- JOMEC-Bute Building, King Edward XII Ave	bucolliv@cf.ac.uk
ZESPOŁY						
HERMANS	Marja	Welzijnszorg	B-1000	Brussel	Huidevetterstraat 165	marjahermans@welzijnszorg.be
GORIS	Josée	Cellule Pauvreté	B-1000	Brussel	Anspachlaan 1	josee.goris@minsoc.fed.be
DIERCKX	Danielle	University of Antwerp- UA	B-2000	Antwerpen	Prinsstraat 13	danielle.dierckx@ua.ac.be
BOEHLKE	Klaus		12487	Berlin	Mühlbergstr. 20	netz-sozialberatung@gmx.net
VEREECKEN	Léopold	Forum Bruxellois de Lutte contre la Pauvreté	B-1180	Bruxelles	Rue AL.Renard 86/7	leopold.vereecken@slynet.be
FONSECA	Clara	EAPN Brussels	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès 37-41	clara.fonseca@eapn.skynet.be
HANAN	Robin	EAPN Ireland				eapn@iol.ie

KELLY	Peter	Poverty Alliance Scotland EAPN		GLASGOW	162 Buchanan Street	peter.kelly@povertyalliance.org
GOSZTONYI	Geza	Regional Social Welfare Resource Centre Budapest, Hungary	H-1052	Budapest	Varoshaz u. 9-11.	gosztonyi@budapest.hu
LONEGREN	Philip	EAPN Sweden				philip.lonegren@chello.se
CALVANELLI	Laura	Caritas Roma				icalvanelli@yahoo.it
WILGA	Justyna	Barka Foundation				wilgai@go2.pl
Badanie i raport						
GORMAN	Margo					margogorman@eircom.net
Prezes						
O CINNEIDE	Seamus					seamus.ocinneide@may.ie
WŁADZE						
BELGIA						
FRANSEN	Kathleen	Stafmedewerker Vlaams Netwerk vzw	B-1030	Brussel	Vooruitgangstraat 323	vfafa@skynet.be
VAN GEERTSOM	Julien	Federal Service Social Integration				
ARENA	Maria	Ministre de l'Intégration Sociale, Politique des Grands villes, Egalité des Chances et Fonction Publique				
RABAU	Muriel	Représentation permanente belge auprès de l'UE				
Komisja Europejska						
SILVA	Armindo	DG Employment and Social Affairs, EU Commission				
QUINTIN	Odile	Director General, DG Employment and Social Affairs, EU Commission				
IRLANDIA						

COUGHLAN	Mary	Minister for Social and Family Affairs, Ireland				
LUKSEMBURG						
JACOBS	Marie-Josée	Luxembourg Minister for Family Affairs, Social Solidarity & Youth				
AUSTRIA						
HELMUT	Lang	Bundesministerium für sozial Sicherheit-Generationen und Konsumentenschutz Abt.		A-1010 WIENS	Stuebning 1	helmut.lang@bm.sq.gv.at
WĘGRY						
KANNAI	Magdolna	Department for Social Coordination-Ministry of Health, Social & Family Affairs, Hungary			36 1 475 5837	kannai.magdolna@eszcsms.hu
HOLANDIA						
DE GEUS	Femke	Ministry of Social Affairs and Employment Dir. For Work & Social Assistance				fdegeus@minszw.nl
NORWEGIA						
BJERKNES	Solveig	Norwegian Directorate of Health and Social Affairs				solveig.bjerknes@shdir.no
REPUBLIKA CZESKA						
VALECKA	Hana					Hana.Velecka@mpsv.cz
ETUC-CES						
FONTENEAU	Gérard	Advisor at ETUC				mleonard@etuc.org
LEONARD	Myriam	CES				
EURODZIECKO / EUROCHILD						
WILLIAMS	Anne					anne.williams@efcw.org
ATD 4. ŚWIAT						
MACIOTI	Gunda	4th World Delegate to the EU	B-1040	Bruxelles	Avenue Victor Jacobs 12	atd.europe@tisca.li.be

Sieć Euro Zdrowie						
STEGEMAN	Ingrid	EuroHealthNet	B-1000	Bruxelles	6 Rue Philippe le Bon	i.stegeman@eurohealthnet.org
Walka z Ubóstwem						
JOYCE	Fidelma	Combat Poverty Ireland				
KOMITET ORGANIZUJĄCY						
MANGAN	Gerry	Dept. Social & Family Affairs - Ireland, Director				
DAHERTY	Darragh	Irish Permanent .Representation				
O SEAGHDHA	Eoin	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
O'MALLEY	Lorcan	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
QUINN	Orlaigh	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
BARRON	Cathy	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
FAUGHNAN	Helen	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
MURPHY	Ann	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
WALSH	Niamh	Dept. Social & Family Affairs - Ireland				
FRAZER	Hugh	Commission européenne - DG Emploi				
VANDENBUSCH E	Johan	Cabinet de Maria ARENA	B-1000	Brussel	Rue Royale 180	
JONES	Samara	FEANTSA				
KENNINGHAM	Sarah	ATD Quart Monde	B-1040	Bruxelles	Av.Victor Jacobs 12	
HOREMANS	Ludo	EAPN Vice President	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès-37-41	ludo.horemans@antwerpen.be
FARRELL	Fintan	EAPN Director	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès-37-41	fintan.farrell@eapn.skynet.be
GERONDAL	Micheline	EAPN Project officer	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès-	micheline.gerond

					37-41	al@skynet.be
WEINANDY	Brigitte	Luxembourg Minister for Family Affairs, Social Solidarity & Youth	L-2420	Luxembourg	12-14 Ave. E. Reuter	Brigitte.Weinandy@fm.etat.lu
SPC						
WILLAME	Elise	Directrice de la représentaiton belge				
GOŚCIE						
Dania						
JENSEN	Steen Viggo	Council for socially marginalised people		DK-		steven_viggo@msn.com
EAPN Portugalia						
AIRES	Sergio	EAPN Portugal				sergio.aires@netc.pt
EAPN Europa						
CHAMPEIX	Claire	EAPN EUROPE	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès, 37-41	claire.champeix@eapn.skynet.be
TV						
VAN NIEKERK	André	Crossing the Line production	NL-2515 BE	DEN HAAG	Huygensstraat 21 E	www.crossingthelineprod.nl
KUIPERS	E.	Crossing the Line production				
VAN DE BERG	R.	Crossing the Line production				
VAN DE ZEE	R.	Crossing the Line production				
Sekretariat/Woluntariusze						
LEMMENS	Philippe	EAPN Europe	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès, 37-41	claire.champeix@eapn.skynet.be
NOLMANS	Cynthia	EAPN Europe	B-1000	Bruxelles	Rue du Congrès, 37-41	claire.champeix@eapn.skynet.be
MAES	Kris					
PEETERS	Ingrid					
VAN HUMBEECK	Patrik					
VEREECKEN	Nicolas					
MINEV	Alexandar					
PEKANOV	Atanas					
HOREMANS	Mathias					

CZMYR	Agnieska	ATD 4th world				
CHESNEAU	Emilie					
MIGNOT	Mélanie					
TLUMACZE						
ALSTROM	Annika					
BATTISTELLI	Alberto					
BAUDET	Karine					
BELAOUI	Ouassila					
BRUCATO	Eric					
CAUCIG	Isabella					
CHAVET	Christine					
CHMIELEWSKA	Ewa					
CLAEYS	Isabelle					
CORREIA	Rui					
DELADRIER	Patrice					
DE SA MOREIRA	Carlos					
EECKHAUT	Frieda					
ENAMI	Ceighegh					
ERVYN	Olivier					
FIERENS	Anja					
FEDERICO	Serge					
GALLER	Isabelle					
GONZALVES	Manoel					
GRIGOROVA	Ada					
IMHAUSER	Françoise					
JURION	Karin					
KAPPI	Mirka					
LEDENT	Isabelle					
LENDERMAN	Anne					
MILEVA	TZENA					
POTZ	Angelika					
PUHONEN	Eeva					
RAU	Karina					
REVA	Marianne-					

	Berta					
ROSSI	Maria					
STAUSHOLM	Lisbeth					
TALVITIE	Jussi					
TOTSIS	Stravro					
VAN HYFTE	Annick					
VAN STALLE	Christine					
WRAAE	Lone					